

ea q̄ scripsit: nō rumore cognouit: s; ab initio fuerat ipse subsecut. vñ sequit. Vñ est et mihi assecuto a principio oia diligenter ex ordine tibi scribere optime theophilo.

AMBRO. Cū dicit: Vñ est et mihi: nō negat deo vsu: a deo enī pparat volūtas hominū. Prolixiorē autē hūc euāgelij librum q̄ ceteros eē nemo dubitauerit: et ideo nō ea q̄ falsa sūt: s; q̄ vera sibi vēdicat. Et id dicit: assecuto quidē oia vñ est scribere nō oia: s; ex oibus: q̄ q̄ fecit iesus si scribant oia: nec ipm mūdū cape arbitro: Lō sulto autē q̄ ab alijs sūt scripta pterit: vt pp̄ijs q̄buldaz singuli euāgelioz libz mysterioz gestoꝝq; miraculis eminerēt. **THEO.** Scribit autē ad theophilū virū in elytū so: italis et principē: q̄ q̄ dicit Optime: nō dicebat nisi principib; et p̄sib;: sicut et paulus festo p̄sidi dixit: Optime feste. **BEDA:** Theophilus autē interpretat amās dei: vel amat a deo: q̄ quis q̄ amat deū siue a deo se de siderat amari: ad se scriptū putet euāgelij: et vt sibi datū mun' sibi q; mēdātū pign' p̄seruet. Nō aut nouoz quorūlibet eide theophilo et velut ignoroz: rō pandēda: sed eoz de q̄bus erudit' ē verboz p̄mittit veritas exprime' da cū subdit: Ut cognoscas eoz verboz de q̄b; erudit' es: veritatē. i. vt quo qd ordine a dño gestū dictūve sit: ag noscere queat. **CHRY.** Vel aliter: vt certitudinē habeas et secur' existas: q̄ auditu pceperas. p̄spiciēs in scriptura. **THEO.** Plerūq; n. cū sine scripto aliqd dicit: calū niant illud q̄t falsū. cū vero qd q̄ dicit scripsit: tūc magis credim'. q̄t nisi putaret vera: nō scriberet. **CHRY.** Vel aliter: Totū euāgelij p̄mū duo p̄tinet: p̄dicationē eoz: q̄ an cū euāgelij scripserāt: puta matthei et marci: et rurū cur et ipse scribere p̄posuit. Cū vō dixisset: Conati sūt. vocabulū potens applicari et ad p̄sūpūose aggredietes materiā: et ad bonē p̄tractates illā: Duab; additio nib; dubiā sniaz certificat: p̄mo quidē q̄ dixit: Que in nobis cōplere sūt rerū. scō q̄ dixit: Sicut tradiderunt nobis q̄ ab initio ipsi viderūt. Simul aut h qd dico Tradiderūt. indicare mihi videt q̄ et ipsi moneant p̄pagare: velut enī illi tradiderūt: ipos quoq; oportebit accipien tes seriatim adinuicē p̄mulgare. Nō dū aut cōmendātes scripturē q̄ tradita fuerāt: p̄tingebat icōueniēcia plurimā puenire diuturnitate ipis. vñ merito q̄ de p̄mū vñsoz vbi et ministris vbi acceperāt i scriptū vniuerso mūdo traditiōē p̄stiterūt: et calūntias p̄pellētes: et obliuionez destruentes: et ex ipa traditiōe itegritatē accōmodātes. .i.

Ut in diebus herodis regis iude sacerdos qdaz noie zacharias de vice abia: et vxor illi de filiabus aaron: et nomē eius helisabeth. Erāt aut iusti ambo an deū: icēdētes i omnibus mādatis et iustificatiōib; dñi sine q̄rela. Et nō erat illis filius: eo q̄ esset helisabeth sterilis et ambo processissent in diebus suis.

CHRY. Euāgelice narratiōis exordij a zacharia sumit et natiuitate ioānis: mirū ante mirū edificēs: minus an mat'. nā qm virgo paritura erat: p̄parauit ḡa vt ver' prius p̄ciperet. Declarat aut ipse cū dicit: Fuit in diebus herodis: et adiūc dignitatē cū subdit: Regis iude. Alius aut herodes fuit q̄ ioānnē occidit: s; ille tetrarcha fuit: h aut rex. **BEDA:** Tempus aut herodis alienigene regi dñico attestat aduentui. Predictū namq; fuerat: q̄ nō deficiet princeps de iuda: neq; dux de femore ei' donec veniat q̄ mittendus ē. Ex quo enī patres ex egypto exierūt sue gentis iudicib; vsq; ad samuel p̄phetā: ac deinde regibus vsq; ad trāsmigrationē babylonie regebant. Post reditū vō babylonie p̄pōntifices rex sūma gerebat: vsq; ad hircanū regē simul et p̄tūficē: quo ab herode iterēpro iudee regnū ipi herodi alienigene iussu augusti cesari tradit gubernādū: cuius. xxxj. anno iuxta p̄phetiā supradictā: q̄ mittendus erat aduentū. **AMBRO.** Docet aut

nos diuina scriptura nō solū mores in his q̄ p̄dicabiles sūt: s; etiā parētes oportere laudari: vt vclut trāsmittā i maculate puritatis hereditas: in his quos volum' laudare p̄cellat. Nō solū igit a parētib; s; etiā a maiorib; san: cti ioānnis nobilitas p̄pagat: nō seculari p̄tate sublimis s; religionis successiōe venerabilis. Plena est igit laudatio q̄ genus: mores: officiū: factū: iudiciū: cōp̄rehēdit: officiū in sacerdotio. vñ dicit: Sacerdos quidā noie zacharias. **BEDA:** in ho. De sacerdotali enī p̄sapia ioānes ortus: vt eo potentius imitationē sacerdotij p̄conigaret quo ipm ad sacerdotale gen' p̄tinere claresceret. **AMBRO.** Genus aut cōp̄rehēdit in maiorib; vñ sequit: De vice abia. i. nobilis inter familias. **BEDA:** Erāt. n. p̄ncipes factuarij. i. sumi sacerdotes tā de filiis cleazar q̄ de filiis itamar: quoz vices fm ministeria sua vt ingrederent domū dei. xxiij. sortibus dauid distinxit: in q̄bus familie abia de qua zacharias ortus est: sortis p̄git octaua. Nō aut frustra p̄mus noui testamēti p̄co i octaua sortis iure nascit: q̄ sicut septenario sepe numero p̄pter labatū vetus testamētū: sic nouū aliquoties p̄conarium p̄pter sacramētū dñice vel nostre resurrectionis exprimit.

THEO. Volēs etiā oñdere q̄ legaliter ex sacerdotali genere erat: subdit: Et vxor illi de filiabus aaron: et nomē ei' helisabeth. Leuit. xxiij. Nō. n. p̄mittēbat de alia tribu vxorē accipere: sed de sua. helisabeth interpretat: q̄daz: rias vero memoria dñi. **BEDA** in ho. Iustus. n. parēbus ioānes est genit' vt eo p̄fident' iusticie p̄cepta populus daret: q̄ hec ipa nō q̄t nouitia didicisset: velut de redituario iure a p̄genitorib; accepta fuaret. vñ sequit: Erāt aut ambo iusti an deū. **AMBRO.** Et sic mores i equitate cōp̄rehēdit. Bene aut dicit an deū fieri. n. p̄t vt aliq; affectata bonitate populari iustus videat: imbi: iustus aut ante deū nō sit: si iusticia nō ex mentis simplicitate formet: s; adulatiōe simulet. Perfecta igit laus ē ante deū iustus eē: solus. n. p̄fectior est q̄ ab eo p̄bat: q̄ nō p̄t falli. Factū aut cōp̄rehēdit in mādatis: in iustificatiōe iudiciū. vñ sequit: Incedētes i oib; mādatis et iustificatiōib; dñi. Cū enī mādatis celestib; obedim': in mādāt dñi incedim'. cū p̄grue iudicam': tenere dñi iustificatiōes videmur. Prouidere aut oportet bona nō solū corā deo: sed etiā corā hoib;. vñ sequit: Sine q̄rela. Nulla. n. q̄rela est vbi et mentis bonitas concordat et facti: et plerūq; iusticia durior hoib; q̄rela excitat. **ORI.** P̄t etiā aliqd iustū iustite fieri: vt si iactāte cā q̄s paup̄i largiat: qd nō sine q̄rela. Sequit: Et nō erat illis fili' eo q̄ erat steris helisabeth: et ambo p̄cessissent in dieb; suis. **CHRY.** Nō solū aut helisabeth erat steris: s; et p̄iarchaz p̄uges: Sara Rebecca Rachel: qd dedecus erat antiq̄s. nō possumus dicere q̄ peccati effect' eēt sterilitas: eūcti iusti: cūc vñio si. Hec aut fuit sterilitatis cā: vt cū videris virginē parientē dñm: nō sis incredulus excreitās mentē tuā in alio steriliū. **THEO.** Et vt etiā tu addisceres q̄ lex dei multiplicationē filioz nō appetit cor palē: s; magis spūalē. P̄cesserāt aut ambo: nō solū fm cor' s; fm ipm ascēsiōes in corde ponētes: et vitā suā vñ die et nō vt noctem habētes: quasi in die honeste ambulantes.

Factū est aut cū sacerdotio fūgeret zacharias in ordine vicis sue an deū fm p̄suetudinē sacerdotij sorte exiit vt incensū poneret: ingressus in templum domini. Et omnis multitudo populi erat orans foris hora incensi.

BEDA: Per moysen dñs vñū p̄stituit sūmū sacerdotē cui mortuo vñū succedere iussit: et h vsq; ad dauid ipa seruati ē: a q̄ plures fieri dño agēte decernit ē vñ nūc zacharias in ordine vicis sue sacerdotio funct' eē asserit: cū dicit: Factū ē aut cū sacerdotio fūgeret zacharias in ordine vicis sue ante deū fm p̄sue. sacer. sorte exiit vt incensū poneret

poneret ingres. in tem. dñi. **AMBRO.** Videt aut hic q̄a
charias sum? designari sacerdos: q̄ semel in anno solus
sumus sacerdos in secundo sanctuario intrabat: nō sine fā
guine quē offerret p̄o se & p̄ ppli delictis. **BEDA:** Nō
aut nūc noua sorte elect? est cū incensū eēt adolēdū: s̄ p̄
ea sorte cū ex ordine sui p̄tificat? in uicē abia succederet.
Sequit? Et ois multi. p̄o. erat oīas foris hōia incensū. In
censū in sancta sanctoꝝ a p̄tifice deferri expectate foris
templū oī p̄lo decimo die septimi mēis est iussū: & hāc
die expiationis siue p̄tiationis vocari: cū oī diei myste
riū aplūs ad heb̄cos pandēs: iēsu oīoī p̄tifice eē vēr
q̄ in sanguine p̄p̄o celi secreta subig: vt p̄p̄iū nobis sa
ceret patrē: & interpellaret p̄ peccatis coꝝ q̄ adhuc p̄ so
ribus oīates expectāt. **AMBRO.** hic est aut ille sum
mus sacerdos q̄ adhuc sorte q̄rit: q̄ ver? adhuc ignorat
q̄ cū sorte eligat? humano iudicio nō cōp̄rehēdit. Ille igit
q̄rebat? alī figurabat. ver? eternū sacerdos q̄ nō hō
stiarū cruore: s̄ p̄p̄o patrē deū generi recōciliaret hu
mano: 7 tūc quidē vices erat: nūc aut est p̄petuitas.

**Apparuit aut illi angelus dñi stans a dextris
altaris incensi. Et zacharias turbat? est vidēs: 7 ti
mor irruit sup euz. Aut aut ad illū angelus: Peti
meas zacharias: qm̄ exaudita est dēp̄catio tua. Et
vxo: tua heliabeth pariet tibi filiū: 7 vocabis no
men eius iohannem: 7 erit gaudiū tibi: 7 exultatio:
7 multi in eius natiuitate gaudebunt.**

CHRY. Ingressus zacharias i templū vt p̄ces ferret p
cūctis ad deū: 7 q̄si dei 7 hoīuz mediator vidit angelū in
tus stantē. vñ dicit? Apparuit aut illi angelus dñi stans a
dextris altaris incensi. **AMBRO.** Bene apparuisse dē
ci q̄ cū rep̄te p̄spexit: 7 h̄ specialiter: aut de angelis aut d
deo scriptura diuina tenere p̄fuit: vt qd nō pōt p̄sderi
apparere dicat. Nō. n. s̄r sensibilia vidēt: 7 is cui? in vo
luntate sūti ē videri. 7 cui? nāc ē nō videri. **ORI.** Et h̄ n̄ i
p̄m̄ sc̄lo dicim? s̄ 7 i futuro cū migrauerim? a mūdo: nō
oī vel de? vñ angelū apparebūt: s̄ ille n̄ videbit q̄ mun
dū habuit cor. Locus aut nec nocere poterit quicq̄ nec
luare. **CHRY.** Manifeste aut apparuit: nō in somnis
co q̄ m̄m̄s arduū annūciabat. vñ manifestior 7 mirabi
lior n̄missione egebat. **DAMA.** In angelū nō vt sū hō
minib? patefuit: s̄ transfigurati p̄t possūt vīsores aspice
re in quodcūq̄ iusserit dñs. **BASI.** Dicit aut: Altaris in
censū eo q̄ alterū erat altare deputatum ad holocausta.

AMBRO. Nō immerito aut angelus videt in templo:
q̄ veris sacerdotis annūciabat iā aduent? 7 celeste sacri
ficiū parabat: in quo angelū ministrare: nō. n. dubites as
sistere angelū qm̄ christus imolat. Apparuit aut a dextris
altaris incensi: q̄ diuine insigne misericordie deferbat.
dñs. n. a dextris est mibi: ne cōmouear. **CHRY.** Non
pōt aut homo quātūcūq̄ sit iustus absq̄ timore cerne
re angelū. vñ 7 nūc zacharias aspectū nō tolerās p̄sentie
angelī nec fulgore illū valēs sufferre turbat. Et h̄ ē qd sub
dit? zacharias turbat? est vidēs. Sicut aut auriga p̄ter
rito: lozags dimittere corruūt eq̄ p̄cipites: totaq̄ q̄driga
puertit: sic accidere p̄fuit aīe quōtēs ab aliquo stupe
re vel sollicitudine dep̄m̄it. vñ 7 h̄ subdit? Et timor irru
it sup eū. **ORI.** Noua quūq̄ facies humanis se obtu
nib? p̄bens turbat mentē animūq̄ p̄seruat. vñ angelus sci
ens hāc humanā eē naturā primū p̄turbatōi medet. Nā
sequitur: Aut aut ad illū angelus: ne timeas zacharias.

ATHANA. In vita antonij. vñ nō difficilis est bo
noꝝ spiritū malozūq̄ discretio. si. n. p̄ timorē successerit
gaudiū: a dño venisse sciam? auxiliū: q̄ securitas aīe
p̄tēs maiestatis indicij ē. si aut incussa formido p̄māle
rit: hostis est q̄ videt. Nō solū aut trepidantē refocllat: s̄
etiā nouo letificat nūcio subdēs: Quoniam exaudita ē dē
p̄catio tua: 7 vxo: tua heliabeth pariet tibi filiū. **AVG.**

de questu. cūa. **Ubi** primo hoc attendendū est: quia nō est
verisimile vt cū p̄ peccatis ppli vel salute vñ redēptione
sacrificij ille offerret: q̄ potuerit publicis vōtis relictis
homo senex vxorē habēs p̄ accipiēdis filiis ozare p̄ser
tim: nā nemo ozat accipe qd accepturū eē desperat. Usq̄
adeo aut ille iā se habiturū filios despabat: vt hoc ange
lo p̄mittēti nō crederet. Ergo qd ei dicit? Exaudita ē dēp̄
catio tua. p̄ p̄lo intelligendū ē: cū ppli qm̄ sal? 7 redē
ptio 7 peccatoꝝ abolitio p̄ christū summa erat: adhuc nū
ciat zacharie nascitur? fili? q̄ p̄curso: christi destinabat.

CHRY. Vel q̄ sit exaudita ei? dēp̄catio p̄bat p̄ hoc:
q̄ gignēdus erat ei fili? clamās: Ecce agnus dei qui tollit
peccata mūdi. **THEO.** Quasi ip̄o dicēte: vñ erit mibi
hoc manifestū: aut angelus ex h̄ q̄ heliabeth pariet: cre
des q̄ peccata p̄p̄o sūt remissa. **AMBRO.** Vel aliter
Plena sp̄ 7 redūdantia sūt diuina bñficiā nō exiguo p̄stri
cta munere: s̄ vberi bonoꝝ coaceruata p̄gestu: vt hic p̄i
mū p̄catōis fructus p̄mittit? deinde sterilis partus vxor
is: Cuius nomē p̄nūciat subdēs: Et vocabis nomē eius
ioannē. **BEDA:** Singularis meriti indicij dat? quōtēs
hoībus a deo vel ip̄onit nomē vel nūciat. **CHRY.** sup
ioannē: Illud quoq̄ oportet exprimere: qm̄ in q̄bus ab
ip̄a tēritate infantie vict? refulgere debebat: a p̄ncipio
diuinit? sumebat noīa. His vñ q̄ postea debebant excre
scere: nomē postea ip̄onebat. **BEDA:** Iohannes ḡ interp̄
tat in quo est gr̄a: vñ dñi gr̄a: q̄ noīe declarat p̄mo patrē
bus ei? gr̄am q̄bus decrepitis nasceret fili? eē donatā: de
inde ip̄i iohanni q̄ magnus corā dño erat futur? postre
mo etiā filiis israhel quos ad dñm erat p̄uersur? vñ sequi
tur: Et erit gau. tibi 7 exul. **ORI.** Quā em̄ iustus oīis in
mūdo: ministri natiuitatē ei? letant. qm̄ vñ ille nascit? q̄si
ad penas 7 argastulū relegat? minister p̄sternat 7 p̄cidit.

AMBRO. Sanctus aut nō solū parentū gr̄a: sed etiā
salus ē plurimoz. vñ sequit? Et multi in natiuitate ei? gau
debūt. Admonet h̄ loco sanctoꝝ generatiōe letari: admo
nent p̄ntes gr̄as agere. nō. n. mediocriter mun? ē dei: dare
liberos: p̄pagatoꝝ generis: successiōis heredes.

**Er̄t em̄ magnus corā dño: 7 vinū 7 sicerā nō
bibet. Et spiritusfacto replebit? adhuc ex vtero ma
tris sue: 7 multos filioꝝ israhel p̄uertet ad dñm deū
ip̄oꝝ. Et ip̄e p̄cedet an̄ illū in spū 7 vñtute belie: vt
p̄uertat corā patrū i filios: 7 incredulos ad prudē
tiā iustozum: parare dño plebem perfectam.**

AMBRO. Post leticiā plurimozū magnitudo vñtutis
p̄mittit cū dñi: Er̄t. n. magn? corā dño. Nō corpis sed aīe
magnitudinē declarat: est corā dño magnitudo aīe: ma
gnitudo virtutis. **THEO.** Multi nanq̄ magni dicūt: s̄
corā hoīb? nō corā deo sicut hypocrite. ita aut 7 paren
tes iohannis iusti corā dño dicūt sūt. **AMBRO.** Dein
de nō fines alicui? p̄pagauit imperij: nō triumphos belli
ci certaminis repositauit: s̄ qd est ampli? p̄dicās in deser
to: delicias hominū corporisq̄ lasciuia magna animi vñ
tute dēp̄sit. vñ sequit? Et vinū 7 sicerā nō bibet. **BEDA:**
Sicera iter p̄tat ebrietas: q̄ vocabulo heb̄ei oē qd inebri
are pōt poculū siue de pomis siue de frugib? seu de ali
bet alia materia p̄fectū significat. Propriū vñ in lege na
tūre erat vinū 7 sicerā tpe obsecrationis abstinerē. vñ
ioannes ceteriq̄ tales vt sp̄nagari. i. sancti manere pos
sunt: sp̄ his abstinerē satagūt. nō. n. decet vino in quo ē lu
xuria inebriari cū q̄ multo spiritus sancti desiderat imple
ri. vñ recte cui vini ebrietas tollit? spūs gr̄a cumulat. Et
quis aut? Et spiritus sancto replebit? adhuc ex vtero m̄ris
sue. **AMBRO.** Cui spiritus sancti infūdīt? magnarū est
plenitudo virtutis. Siquidē sancti iohannes anteq̄ nasce
ret: matris adhuc in vtero positus spūs accepti gr̄am de
signauit: cū in vtero patris exiliis dñi euāgelizauit adue
nū. Alius ē spūs vite hui? ali? gr̄e. Ille nascēdo sumit ex

Basilius a.

o: diu: moriendo defectu. Iste nō eratib' coerecet: nō obli-
tu extinguit: nō alio mris excludit. **GRECVS:** Qd aut
erit op' iohannis: qdve p spm sanctu pager: ondū subdēa
Et multos filioz israel puerter ad dñz deū ipoz. **ORI.**
Iohannes qdē plurimos puerit: Dñi aut opus ē vt oēs
ad deū patrē puerter. **BEDA:** Cū aut iohannes qd chisto
tēstimoniu phibēs: in ei' fide ppos baptizabat: oēs filios
israel ad dñm deū ipoz puerisse. patet chistū dñm deū
eē israel. vñ desināt arriani xpm dñm deū eē negare. Eru
bescāt photiniani xpo ex vigne pncipiū dare. Cū ēt ma
nichēi aliū ppli israel atqz aliū chistianoz deū credere.
AMBRO. Nō aut egem' testimonio: q plurimo z san
ctus iohannes cor da puerit: in quo nobis ppheticē scri
pture z euāgelice suffragant. Uox enī clamantis i deserto
Parate viā dñi. Nō. n. de se: s. de dño p dīcabat pñciū
xpi. z iō seqt: Et ipse pcedet an illū i spū z vīte helie. Bñ
pcedet an illū q pñciū nat' ē pñciū moztu' ē. Bñ etiā
iūgit in spū z vīte helie. **ORI.** Nō dicit in aīa helie: s.
in spū z vīte. Spūs. n. q fuerat in helia venit in iohanne:
z sūt vīte ei'. **AMBRO.** Nunq. n. sine vīte spūs vl
sine spū virtus: z iō in spū z vīte: q: sanct' helias z vī
tutē habuit magnā z grāz. vīte vt ad fidē aīos populoz
a pñcia recto: queret. vīte abstinēte atqz patēte z spm
pphetādi in deserto helias: i deserto iohannes. Ille achab
regis grām nō qstuit: hic spūit herodis. Ille iordanē vi
uist: hic ad lauacru salutare puerit. Ille pñcia: h sequē
tis dñici pñcia: aduēus. **BEDA:** Q aut de helia per
malachia pñciū ē: hoc p angelū de iohanne dicit: cū sub
dit: Ut puerit cor da patrū in filios. spūitūalē antiquoz
sanctoz sciam pplis pñciū infūdēns. Et incredulos ad
prudenciā iusto: q est nō de legis operib' iusticiā pñm
mere: s. ex fide salutē qre. **GRECVS:** Uel aliter: Pa
rentes iohannis z apostoloz iudei fuerūt: s. m' euāgelii
ex supbia z infidelitate sciebāt. Itaqz tanq' benigni filij
iohannes prius z apostoli psequēter eis veritatē monstra
bāt: in pñciam iusticiā z prudētiā eos attrahētes: sic etiā
helias reliqas hebzcoz puerit ad apostoloz veritatē.
BEDA: Quia vō zacharia p plebe supplicatē dixerat
exaudiri: subiūgit: Parare dño plebē pfectā. in q docet
quo ordine plebs eadē saluari z pñci debet: ad pñciā
onē. s. iohannis penitēdo z credēdo in chistū. **THEO.**
Uel aliter: Iohannes plebē parauit: nō incredulā: s. pñciā
i. pperatā ad suscipiendū chistū. **ORI.** Sacramentū
aut iohannis vsqz nūc explet in mūdo. Quicūqz. n. creditu
rus est in iesū chistū: antea spūs z vīte iohannis ad aīaz
illius venit: z pparat dño populū perfectū: vñit.

Et dixit zacharias ad angelū: Unde hoc scia
Ego. n. sū senex: z vxor mea pcessit in dieb' suis.
Et rīdēns angelus dixit ei: Ego sū gabriel q asto
ante deū: z missus sū loq ad te: z hec tibi euāgeliz
care. Et ecce eris tacēs z nō poteris loq vsqz i diē
quo hec fiant: p eo q nō credidisti verbis meis q
iplebunt in tpe suo. Et erat plebs expectās zach
ariā: z mirabāt q tardaret ipē i tēplo. Egressus aut
nō poterat loqui ad illos. Et cognouerunt q vī
onem vidisset in templo: z ipse erat innuens illis
z permansit mutus.

CHRY. Habito respectu zacharias ad pñciāz etatē:
qñtiā iugis sterilitate pñcia diffusus ē. vñ dicit: Et di
xit zacharias ad angelū: vñ h scia: qst dicat: quōd hoc fiet:
Et cām dubitatiois subdit: Ego. n. sū senex: z vxor mea p
cessit in dieb' suis. q. d. Etas intempesta: natura ineptat:
ego generās debilis: terra sterilis. Nō aut censet ppter
hoc dignus ē venia sacerdos: oñ seriē rerū exposular.
qñcūqz enī de' aliquid indicat oportet in fide suscipi: nā
sup huiusmodi disceptare pñmācis est aīe. vñ sequit: Et

respō. ange. dixit ei: Ego sū gabriel q asto ante deū. **PR.**
DA. q. d. Si homo talia signa pmitteret: ipse signū su
gitare liceret: at cū angelus pmutat iā dubitare nō potest
Sequit: Et missus sū loqui ad te: z hec tibi euāgelizare.

CHRY. Ut cū audias me a deo missū fore: mīlū
manū cūtimes ex his q tibi dicūt. Nec. n. ex me loquor:
s. mīrēns relata denūcio. hec est enī nūq' bonitas: vñ
hil ex se referat. **BEDA:** Ubi notandū est q angelus se
z ante deū stare z ad euāgelizandū zachariē missū eē te
staf. **GREGO.** in ho. Quia z cū ad nos veniunt angeli
si sic exteriū implent mīnisteriū vt tñ nunq' interi' dōm
p ztēplationē. q: est circūscript' est angelicus spūitus:
sumus mī spūitus q deus est circūscriptus nō est. Angeli
itaqz etiā missi ante ipm sūt: qz quōlibet missi veniūt: ita
ipm currunt. **BEDA:** Dat aut ei signū: qd rogati vt qd
discredēdo locut' etiā tacēdo credere discat. vñ sequit
Et ecce eris tacēs: z nō poteris loqui. **CHRY.** Ubi
vi generatiua ad organa vocalia vīcula transferantur:
inuitu sacerdotij ei parēt: s. ob hoc plectebat ampl' q
circa fidē ceteris pcessit debebat. **THEO.** S. q: vñ
bñ qd iugi aīo habet pōt etiā surdū significare: q: bone ta
lis eris surdus z nō poteris loqui. Cōueniunt enī hec
duo passus est: tanq' enī inobediēs surditatem incurrit:
tanq' dīctor: taciturnitatē. **CHRY.** Dicit aut: Et ecce
q. d. i. hoc instanti. S. z considera mīserationē dñi in hoc qd
sequit: Usqz in diē quo hec fiant. q. d. Cū p cūctis rebus
qd dico ondo: z noueris te iure punitū tūc te de pena ori
piam. Et cām pene ondit cū subdit: Pro eo q nō credidisti
verbis meis. q iplebunt in tpe suo: nō attendēs vīte
tē eius q missi mei: cui ego asisto. Si aut ijs q erga natū
tatē mortālē incredulus erat punit: qñter q celestē z iust
fabillē calūniat vitabit vltionē? **GRECVS.** Dñi autē
intrinsec' agerent: dilatio tēporis ad mīrari cogebit expe
ctantē forinsec' multitudinē. vñ sequit: Et erat plebs ex
pec. zach. z mira. q tar. ipē in tēplo. Cūqz p vīte vñ
garet suspitio: qñter dictabat ad libitū donec zacharias
egredies do cūct silēdo qd latēdo pcessus est. vñ sequit:
Egressus aut nō poterat loq ad illos: z cognō. q vñ
vidisset in tēplo. **THEO.** Innuebat aut ppo zachari
as forte cām taciturnitatis interrōgāt: qñ loqui nō va
lēo: p nutū declarabat. vñ sequit: Et ipse erat innuens illis
z pñciat mut'. **AMBRO.** Est aut mut' qdē vō cor
porales act' indicare molliēs: nec expmēs ei' voluntatē.

Et factū est vt impleti sūt dies officij eius abijt
in domū suā. Post hos aut dies concepit helia
beth vxor eius: z occultabat se mēibus qñqz dī
cens: Quia sic fecit mibi dñs in diebus qbus re
sperit auferre obprobrium meū inter hominē.

BEDA: Viciis sue tpe pontifices templi tñ officij mī
cipati nō solū a cōplextu vxorū: sed ab ipso quoqz domo
rū suaz abstinēbant ingressu. vñ dicit: Et factum est vt
impleti sūt dies officij eius: abijt in domū suam. Quia
enī tunc sacerdotalis ex stirpe aaron successio querebat:
necessario ipsa substituēde sobolē pcurabatur. At quia
nūc non carnalis successio sed profectio spūitūalis inquī
ritur: sacerdotibus vt semp altari queant assistere: semp
castitas obseruanda pñcipitur. Sequitur: Post hos autē
dies cepit helisabeth vxor ei'. Post dies. s. officij zach
arie cōpletos. Bēsta sūt aut hec mēse septēb. i. vij. calen
das octobris: qñ oportebat iudeos ieiunij scenophę
celebrare: imminente equinoctio in quo incipit nox: cē ma
ior: q dies: quia chistū oportet crescere: iohannē aut mī
nui. Nec frustra tunc dies ieiuniorū erat: qz p iohannē erat
hoib' afflictio penitētie pñciāda. Sequit: Et occultabat
se mēibus quinqz. **AMBROSI.** Que causa occul
tationis nisi pudor: Sūt enī quēda tempore pñcipia cō
iugio: quando dare operā pcreandis libris sit decoz:
z mīseria

dū anni vident: dū suscipiendū liberorū spes est. At ubi
 7 matura cui senectus successerit: 7 etas est regendis: libe-
 ris habiliō: 7 creandis pudor: est legitimis l3 fetus ge-
 rare indicia: 7 grauari aliene etatis onere: 7 tumescere al-
 iū nō sui tps fructu. Dū debet ergo ppter etatē: vñ intel-
 ligi pōt cā qz iā nō pueniāt iter se p cibum plūgalē. neqz
 enī cā qz senile nō erubesceret coitū: erubesceret partū: h
 m erubescit onus parentis: qdū nescit mysteriū religio-
 nis. Sed qz occurrat se qz pceptat filiū: iactare se cepit
 qz generabat pphetā. **ORI.** Et iō dicit: Mensib' qnqz
 idēto onec maria pceptet: 7 fetus eius exultās cū gau-
 dio pphetaret. **AMBRO.** Et qz pūis pūis sui erubescere
 ret etatem: rursus caruisse se gaudebat obprobrio dicēs:
 Quia sic fecit mihi dñs. **CHRY.** Scilicet soluit sterili-
 tatē: donū sup'ra naturā pcessit. 7 petra infructuosa spical
 vites pduxit. abstulit dedecus dū genitricē fecit. vñ se-
 quit: In die qz re. auf. ob. meū inter ho. **AMBRO.** Du-
 dor enī est feminis nuptiarū pma nō hñe: qbus hec sola ē
 causa nubendi. **CHRY.** Dupliciter igit gaudet dū 7 a
 nota sterilitatē ipaz eripuit dñs: 7 qm illūstrē partū enīta
 est. Nō enī vt in ceteris gignentiū solus p cibum interue-
 nit: sed grā celestis huius ortus fuit exordiu. **BEDA:**
 Myrice aut p zachariā sacerdotiū iudeorū: p helisabeth
 pōtē ipā designari: qz sacerdotiū doctriū exercitata spi-
 ritales deo filios gignere debebat: s3 nō valebat: qz nemi-
 nē ad pfectionē adduxit lex. Erāt ambo iusti. qz bona est
 lex 7 sacerdotiū p illo tpe sanctū. Ambo pcesserāt in di-
 lectione suis. qz adueniente christo iā incurant ad seniu.
 Ingressi zacharias templū: qz sacerdotiū est intrare in sa-
 cruariū mysterioz celestiu. foris qz at multitudo: qz my-
 stica penetrare nequit. Dū altari thimama imponit: nasci-
 tur iōannē agnoscit: qz dū doctores flāma diuine lecti-
 onis ardēt: gām dei p iēu p dūmā reperit: hoc p an-
 gelū: qz lex p angelos ordinata est. **AMBRO.** In vno
 aut vox totū plebis obmutuit: qz in vno totus ad deum
 loquebat populus. trāsiuit enī ad nos dei verbū. 7 in no-
 bis nō tacet. Murus est qd nō intelligit legē. Cur n. tibi ma-
 gis videat mutus eē qz sōnū qz qui mysteriū nescit: Innuē-
 ti similis est populus iudeorū: qz actū suoz p stare nō po-
 test rationē. **BEDA:** Et helisabeth pcepit iōannē: qz i-
 terioza legis sacramētis christi abundant. Lōceptū qnqz
 mensib' occultat: qz moyses quinqz libris mysteria chri-
 sti designat: seu quia christi dispensatio in quinqz mundi
 tribus per sanctoz dicta vel facta figurat.

In mense aut sexto: missus ē angelus gabriel
 a deo in ciuitatē galilee cui nomē nazareth: ad vir-
 ginē desponsatā viro: cui nomē erat ioseph de do-
 mo dauid: 7 nomen virginis maria.

BEDA: Quia christi incarnatio vel sexta etate seculi fu-
 turā: vel ad impletionē legis erat pūtura: recte sexto mē-
 se pcepti iōannis missus ad mariā angelus nasciturū nū-
 ciat saluatozē. vñ dicit: In mense aut sexto. Mensē sextū
 mariū intelligit: cui' xxv. die dñs noster 7 pceptus tra-
 dit 7 passus: sicut 7 xxv. die mensis decebris nat'. qz si vl
 hoc die vt nōnulli arbitrant equinoxiū vernale: vel illo
 solstitiū brumale fieri credant: puenit cū lucis incremen-
 to pcepti vel nasci eū qd illuminat omnē hominē venientēz
 in hūc mundū. At si quis ante dominicē natiuitatē 7 co-
 ceptionis ipsē cōsiderat lucē vel crescere vel tenebras sup-
 are pūterit: dicimus 7 nos qz iōannes ante faciē aduen-
 tus eius regnū celoꝝ euangelizabat. **BASI.** Adeū aut
 nos celestes spūs: nō qsi ex seipsis: sed ex eo qd diuine sa-
 pientie decorē pspiciūt. vnde sequit: Missus est angelus
 gabriel a deo. **GRE.** in ho. Ad mariā n. virginē nō qui
 liber angelus: s3 gabriel archangelus mittit. ad hoc quip-
 pe ministeriū sūmū angelū venire dignū fuerat: qd summū
 omniū nūciabat. Qui tēcirco pūato noie censet: vt sig-
 net p vocabulū in operatiōe qd valeat. Gabriel enī dei

fortitudo nominat. per dei ergo fortitudinē nunciandus
 erat: qd virtutū dñs 7 potēs in pēlio ad debellādas po-
 testates aereas veniebat. **GLO.** Addit aut 7 locus quo
 mittit eū 7 subdit: In ciuit. gal. cui no. nazareth. Nazareus
 enī. i. sanctus sanctorū nūciabat ventur'. **BEDA.** in ho.
 Aprū aut humane restauratiōis principū: vt angelus a
 deo mitteret ad virginē pū psecrandū diuino: qz prima
 pditionis humane fuit cā cū serpens a diabolo mitebat
 ad mulierē spū superbie decipiendā. vñ sequit: Ad virgī-
 nē. **AVG.** de sancta virginitate: Nū enī solū virginitas
 deceter parere potuit: qd in sua natiuitate parē habere nō
 potuit. Oportebat enī caput nostrū ppter insigne mira-
 culū fm corpus nasci de virgine: qn significaret membra
 sua de virgine etiā fm spū natiuitate. **HIE.** in sermo-
 ne assū. Et bene angelus ad virginē mittit: qz sp est ange-
 lis cognata vgnitas. Profecto i carne pter carnē viuere
 nō terrena vita ē: s3 celestī. **CHRY.** sup mar. Nō aut an-
 gelus post partū annūciat virginē: ne nūmū exinde turba-
 ret. Et ideo ante pceptionē illā alloquit nō in sōnis: imo
 visibiliter assistit: nā qsi magnā valde relationē accipiēs
 egebat ante rei euentū visione solēti. **AMBRO.** Bene
 autem vtrūqz posuit scriptura: vt 7 desponsata esset 7
 virgo. Virgo: vt expers virilis consortij videretur. De-
 sponsata: ne temeritate virginitatis adureretur infamia:
 cui grauis alius corruptele videretur insigne pferre.
 Maluit autem dñs aliquos de suo ortu qd de matris pu-
 dore dubitare. sciebat. n. tenerā eē virginis verecundiaz
 7 lubricā famā pudoris: nec putauit ortus sui fidē mris
 iniurijs astruendā. Seruat itaqz sancte marie sicut pūdo-
 re integra: ita 7 inuolabilis opinione virginitas. nec de-
 cuit sinistra virginibus opinione viuētibz velamen ex-
 cusatiōis relinquit: qz infamata mater quozqz dñi videret.
 Quid aut iudeis: quid herodi posset ascribi: si nati videret
 renē ex adulterio psecuti. Quēadmodū aut ipse diceret:
 Nō veni legē soluerē: sed adimplere si videret: cepisse a le-
 gis iniuria: cū pūis inupte lege dñet. Quid qz etiā fides
 marie verbis magis adfiscitur: 7 mendaciū cā remouet:
 videt. n. culpā obūbare noluisse mendacio innupta pze-
 gnans. Cū aut mentiendi desponsata nō habuit: cū cō-
 iugij pmiū 7 gratia nuptiarū part' sit feminaz. Nō me-
 diocri quozqz causa est vt virginitas marie falleret prin-
 cipē mūdū: qd cū desponsatā viro cerneret: partū nō potuit
 habere suspectū. **ORI.** Si. n. nō habuisset sponsū: ita-
 tim cogitatio tacta diaboli surrepisset: quō que nō accu-
 buit cū viro pugnās esset: debet ille pceptus esse diuin'
 debet aliquid humana natura eē sublim'. **AMBRO.**
 Sed tñ magis refeller principes seculi: demonū enī malici-
 cia facile etiā occulta deprehēdit. At vero qd secularibus
 vanitatibus occupant: scire diuina nō possunt dñtia lo-
 cupletio: testis pudoris maritus adhibet: qd posset 7 dele-
 re iniuriā 7 vindicare obprobriū: si nō agnosceret sacra-
 mētū. de quo subdit: Qui nomē erat ioseph de domo da-
 uid. **BEDA:** in ho. Qd nō tñ ad ioseph: s3 etiā pūnet
 ad mariā. Legis namqz erat pceptū: vt de sua quisqz tribu
 aut familia acciperet vxorē. Sequit: Et nomē vgnis ma-
 ria. **BEDA.** sup lucā: Maria hebraice stella maris: sy-
 riace vero dñia vocat: 7 merito qz hec totū mundi dñm
 lucē seculis meruit generare perennem.

Et ingressus angelus ad eā dixit: Ave gratia
 plene dñs tecū: benedicta tu in mulieribus. Que
 cum audisset turbata est in sermone eius: 7 cogita-
 bat qualis esset ista saluatio.

AMBRO. Disce virginē moribus: sola in penetralib'
 quā nemo viroz videret: solus angelus reperiret. vñ dī:
 Et ingres. ange. ad eā. Et ne qdē degeneri deprauaret af-
 fatu: ab angelo salutaf. **GRECVS:** Contra vocē pūis
 editā mulieri dirigit nūc sermo ad virginē. In illa doloꝝ
 bus pūis est cā peccati punita: in hac per gaudiū mesticia

Hieronymus.

Basilius.

Hieronymus. a.
Greg. Nys. b.

Greg. Nys. b.

Cyrillus. b.

pellit. unde iocunditate non absurde pronunciat angelus virgini dicens: Ave. Quae autem digna cognoscere sponsalium attestat: cum dicit: Gratia plena. quasi enim quidam arra aut dos sponsi ostendit quod secunda sit gratia. Doctus. n. q. dicit: hec sunt sponse: alia sponsi. HIE. in sermone de assu. Et bene gratia plena: quia ceteris per presens praestat: Mariae vero simul se tota infudit gratie plenitudo. Vere gratia plena: per quam largo spiritus sancti imbore supfusa est omnis creatura. Jam autem erat cum virgine: quod ad virginem mittebat angelus: et praestitit nunciis suis: nec teneri potuit locis quod omnibus habet in locis. unde sequitur: Dominus tecum. AVG. in ser. de nati. Magis quod mecum: ipse. n. in tuo est corde: in tuo sit vtero: adimplet mentem: adimplet ventrem. GRECVS: hoc autem est totum legatio: nis complementum. dei. n. verbum ut spiritus supra rationem vni omnem efficiens tanquam ipse germinans: idem germinatus totam naturam humanam subipsi formauit. Ultimam vero ponit perfectissimam et copiosissimam. Benedicte tu in mulieribus. Ana. si per cunctis mulieribus: vel etiam benedicant in te mulieres: sicut mares in filio: sed magis uterque in viris. Uelut. n. p. vna et vni femina et mare peccati simul ac trinitas intrauit: sic et nunc per vnam et vnum benedictio reuocata est et leticia: et ad singulos est profusa. AMBRO. Disce autem virginem verecundiam: quod pauebat: nam sequitur: Quae cum audisset: turbata est in sermone eius. Trepidare virginis est: et ad omnes ingressus viri paucere: omnes viri affatim vereri. Disce virgo verborum vitare lasciuia: Maria etiam salutationem angeli verebatur. GRECVS: Cum assueti foret his visionibus: Euangelista non visionibus: sed rebus turbationem attribuit dicens: Turbata est in sermone eius. Attende autem virginis et pudica et prudente et animam simul et vocem. audita leticia dictum examinauit: et neque manifeste obstitit incredulitate: nec statim pariter ex leuitate: eue leuitate cunctas simul et duritiam zacharie. vni sequitur: Et cogitabat quoniam esset ista saluatio. Non peccatio: nam adhuc ignorabat inmensitatem mysterij: sed saluatio nunquam libidinosa: ut a viro ad virginem: an diuina: dei faceret mentionem dicens: Dominus tecum. AMBRO. Benedictionis etiam noua formula mirabatur: quod nunc est ante coperta: soli marie habebatur. ORI. Sciuisset maria ad aliam quae prius simile factum esse finone: utpote quod habebat legis sciam: nunquam ea quasi peregrina talis saluatio exterruisset.

Et ait angelus ei: Ne timeas maria: inuenisti enim gratiam apud deum. Ecce concipies in vtero et paries filium: et vocabis nomen eius iesu. Hic erit magnus et filius altissimi vocabitur. Et dabit illi dominus deus sedem dauid patris eius: et regnabit in domo iacob in eternum: et regni eius non erit finis.

BEDA: Quia salutatione insolita virginem turbata videbat: quasi familiaris nota vocas ex nomine: ne timere debeat iubet. vni dicit: Et ait ei angelus: ne timeas maria. GRECVS: q. d. Non accessi decepturus: imo deceptiois abolitione deprimere. Non veni praedaturus inuolabilem absolutionem: sed peritiam puritatis et custodiam praebernia referare. Non sui serpentis minister: sed perimetis serpentem legatus sponsalium tractator: non insidias molitor. Sic nequaquam distrabentibus ipsam praedicationibus vexari permittit: ne diiudicare infidus minister negotij. CHRY. Qui autem apud deum meretur gratiam: non habet quod timeat. vni sequitur: Inuenisti enim gratiam apud deum. Qualiter autem illa quod reperierit: nisi humilitate mediante: humilibus enim datur deus gratiam. GRECVS: Inuenit. n. gratia virgo coram deo: quod splendore pudicitiae: propria exornans animam: gratum deo se habitaculum praeparauit: nec solum celibatui inuolabilem praeseruaui: sed etiam immaculatam praeseruaui custodiuit. ORI. Inuenerat. n. praesens gratia ante eam: Et id subdit quod proprium est dicens: Ecce concipies in vtero. GRECVS: Quod dicit ecce: celeritatem et praesentiam denotat: insinuas cum eius verbo celebrata esse conceptionem. Dicit autem: Concipies in vtero: ut demonstraret omnem ab ipso

Cyrillus. b.

Basilis. b.

vtero virginali et de nostra substantia carne suscipe. Veni enim diuinum verbum emundatum naturam humanam et partum: et nostrae generationis primordia. Et id sine peccato et humano semine per singula sic nos in carne concipit: et nouum mensuram praetio gestat in vtero. GRE. nisen. Sed quoniam praetio specialiter diuinum concipit spiritum: et spiritum parere salutare finem praebetam id addidit: Et paries filium. AMBRO. Non autem omnes sicut maria: ut dum de spūsco concipit: verbum pariat. Sunt autem qui ab ortu excludunt verbum ante pariat. Sicut quod in vtero christum habeat: sed non dum formauerit. GRE. nisen. Cum autem expectatio partus mulieribus timore incutitur: sedat timoris metu dulcis partus relatio: cum subdit: Et vocabis nomen eius iesu. Saluatoris. n. aduersus eiususlibet timoris impulsio.

BEDA: Iesus autem saluator: siue salutaris interpretatur. GRECVS: Dicit autem: tu vocabis non pater: patrem. n. caret quod ad inferioris generationis: sicut et matre respectu superne. CYRIL. hoc autem nomen de nouo fuit verbo impossibilem naturam congruens carnis: finem illud propheticum: Vocabitur tibi nomen nouum quod omnes domini nouauerunt. GRECVS. Uerum quod hoc nomen coe est sibi cum successore in omni. Ierico innumeris angelus quod non erit finem illi similitudine subiungit: Dicit erit magnus. AMBRO. Dictum est quidem etiam de iohanne quod erit magnus: sed ille quoniam homo magnus: hic quoniam deus magnus. Late. n. fundit dei virtutem: late celestis substantie magnitudo porrigit. non loco claudit: non opinione comprehendit: non estimatio claudit: non etate variat. ORI. Vide magnitudinem saluatoris quod in toto orbe diffusa sit. ascende in celos: quo celestia replerit. descende cogitatione ad abyssos et vide eum illum descendisse. si hoc videris: pariter intueberis ope completum: hic erit magnus. GRECVS: Neque carnis assumptio deitatis derogat celestium: imo potius humanitatis humilitas sublimat. vni sequitur: Et filius altissimi vocabitur. Non vti tu impones vocabulum: sed ipse vocabitur. a quo: nisi a substantiali genitore. nullus. n. filius nouit nisi si pater. Penes quem vero infallibilis est noticia gentis: nec verus interpretatur est erga ipositionem praeuam nois. propter quod dicit: Hic est filius meus dilectus. ab eterno siquidem est quoniam nunc ad nostram doctrinam nomen eius patuerit. Et id autem vocatur: non sicut vel generabit. nam et ante secula fuerat substantia lis patri. Hic ergo concipies: huius mater efficietis: hic virginis cella cludet cuius celeste spatium capax non erit.

CHRY. Accipere siquidem enorme quibusdam videtur: deum habitare corpus. Nonne sol cuius est corpus? sensibile quocumque radios mittit: non ledit in propria puritate. Multo ergo magis iusticie sol ex vtero virginis mundissimum corpus assumens: non tamen praeuincit: non estimo etiam ipsam matrem sanctam: ore ostendit. GRECVS: Et virginem redderet memoriam praebetam subdit: Et da. il. de. de. se. dauid patris eius. ut noscat liquidum: quoniam quod nasciturus est ab ea ipse est christus quem illi permiserunt ex dauid semine nasciturum. CYRIL. Non tamen ex ioseph est editum corpus christi mundissimum: finem enim vnam lineam cognationis praefluerat ioseph et virgo: ex qua forma humanitatis vniuersum sumpsit. BASIL. Non autem materiali sede dauid sedit dominus translatum iudaico regno ad herodem: sed sede appellatur dauid: in qua resedit dominus indissolubile regnum. unde sequitur: Et regna. in deo. iacob in eternum.

CHRY. Dicit autem ad praesens domum iacob eos quod de numero iudeorum crediderunt in illam. Ut enim paulus dicit: Non omnes qui ex israel sunt: huius sunt israelitae: sed qui sunt filij promissionis concipiuntur in semine. BEDA: Uel domum iacob tota ecclesia dicit: vel quod de bona radice nata: vel cum oleaster esset: merito tamen fidei in bona est inserta oliua. GRECVS: Nullius autem est in eternum regnare nisi dei solius: quoniam fit ut esset. per incarnationem dicat dauid sedem accipere: tunc idem ipse inquam deus rex eternus agnoscitur. Sequitur: Et regni eius non erit finis. non solum inquam deus est: sed etiam in eo quod homo. et in praesenti quidem habet regnum multorum: finaliter vero vniuersorum: cuius est oia subiugiant. BEDA: Omitat ergo nestor dicens: huius tamen ex virgine natus: et huius a verbo dei non in vnitatem personae

plene esse receptū. Angelus enī qui eū dē ipm patrē habere dicit: quē filiū altissimi vocari p̄nūciat: in duab⁹ natura vna christi psonā dēmonstrat. Nō autē ideo futuri tēporis vbi angel⁹ vti: qz fm hereticos xps an mariā nō fuit: s; qz fm candē psonā hō cū deo idē filiū nomē sonat.

Dixit autē maria ad angelum: Quōd fiet istud qm virū nō cognosco. Et rīdēns angelus dixit ei: Spiritus sanctus superueniet in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideo qz et quod nascet ex te sanctum: vocabitur filius dei.

AMBRO. Neqz nō credere angelo mariā debuit: neqz tam temere vsurpare diuinā. vñ dicit: Dixit autē maria ad angelū: Quomodo fiet istud? Temperato est ista rīfio q̄ verba sacerdotis. Nec ait: Quomodo fiet istud? Ille rīdit: vñ hoc sciam? Negat ille se credere: et quasi fidei adhuc aliū qrit auctore. Ita se facere p̄fitef: nec dubitat esse faciendū: qd quomodo fiat inquirīt. Legerat maria: Ecce p̄cipiet in vtero: et pariet filiū. iō credidit futurū sed quōd fieret ante nō legerat. nō enī quēadmodū fieret: vñ p̄phete tāto fuerat reuelatū: tantū enī mysteriū nō hominib⁹ fuit: sed angeli ore p̄mōdū. **GRE.** nīsenus: At tēde etiā mūde virginis vocē: partū annūciat angelus: ipsa vero virginitati innititur: p̄stantio iē in corruptibili tate angelica vīfione diuīdicans. vñ dicit: Quoniam virū nō cognosco. **BASI.** Cognitio multisarie dicit. dicit. n. cognitio nostri p̄ditiōis sapientiar: ac magnaliū suorū noticiā: nec nō mandatorū custodiā: et que fit apud eū appropinquatio et copula nuptialis: vñ hic accipit. **GRE.** nīsenus: Hec igitur marie verba indicia sūt: que tractabat in mētis archano: nā si causa copule iugalīs ioseph de spōsari voluisset: cur admiratione ducta ē dū sibi narrat p̄cepto: cū nimirū ipsa p̄solaret ad tempus mater effici iuxta legis naturā. Uerū qz oblatū corp⁹ deo quasi quodam ex sacris inuiolabile referuari decebat. et ideo dicit: Quoniam virū nō cognosco. q. d. Et si sis angelus: tamē qz virū cognoscā: ex impossibilitatib⁹ cernit. qualiter igitur mater ero carens coniuge: ioseph quidē in sponsū agnouit.

GRECVS. Sed p̄sidera qualiter virgini soluit dubiū angelus: ac explanat in tēmeratū p̄nubū et ineffabile partū. Sequit enī: Et rīdēns angelus dixit ei: Spiritus sanctus superueniet in te. **CHRY.** q. d. Nō qz as ordinē naturālē vbi naturā trāscēdūt et superat q̄ tractant. Dicit: quōd fiet istud: qm virū nō cognosco: qm in meo corpore p̄tinget qz es coniugis experta. nā si vix experta fuisset: nō digna cēfēretis hoc mysteriū: nō qz p̄phānū sit cōiugū: s; qz virginitas potior. Decebat enī cōmūne omniū domū: et in natiuitate nobiscū participare: et ab ea discrepare. qz enī ex vtero nasceret: habuit cōmūne nobiscū. qz autē absqz p̄cubitu nasceret: plus a nobis obtinuit q̄ beatū corpus illud qd ob exuberantē mūdiciā virginis marie vt vide tur donū aie ad seipsū allexit. In singulis enī ceteris virginitas aīa sincera sancti spiritus impetrabit p̄sentia: s; nūc caro receptaculū efficitur spiritus. **GRE.** nīsenus: Tabulas n. nostre nature quas culpa confregerat: denuo verus legislator de terra nostra sibi dolauit: absqz cōcubitu diuinitatē sue corpus susceptibile creās: quod diuinus digitus sculpsit: scilicet spiritus superueniens virginī. **CHRY.** Iusuper et virtus altissimi obumbrabit tibi. Altissimi regis virtus christus est: qui per aduentum spiritus sancti formatur in virgine. **GRE.** xviij. moralū. Per obumbrationis enī vocabulū incarnandū dei viraqz natura significat: vñ bēa enī a lumine formaf et corpore. Dñs autē per diuinitatē lumen est: quia ergo lumen incorporeū in eius erat vtero corpore andū: recte ei dicit: Vir tus altissimi obumbrabit tibi. i. corpus in te humanitatis accipiet incorporeū lumen diuinitatis: hoc enī marie obū p̄p̄ter mentis refrigeriū celitus datū. **BEDA.** Nō

ergo virili qd nō cognoscois semine: s; spiritus sancti q̄ imple ris ope p̄cipies. cōcupiscentie in te nō erit estus: vbi vñ bēa faciet spiritus sanctus. **GRE.** nīsenus: Vel dicit Obumbrabit tibi. qz sicut corpus vñ bēa p̄ceditū characterē p̄formaf: ita indicia deitatis filiū ex virtute generandi patebūt. Sicut. n. in nobis quedā viuifica virtus i materia corpali p̄spicit qua homo formaf: sic in virgine altissimi virtus p̄ viuificantē spiritū pariter corpore in si tam materiā carnis ex virgineo corpore ad formadū nouū hoīem assumpsit. vñ sequit: Ideo qz et quod nascet ex te sanctū. **ATHANA.** P̄fitemur enī qm nature humane assumptū ex maria corpus verissimū extitit: et idē fm naturā corpis nostro: s; nāqz nra maria est: cū oēs ab adam descendimus. **BASI.** Unde et paulus dicit: Qm misit deus filiū suū natū nō p mulierē: sed ex muliere. Nā hoc qd dico per mulierē trāsiturā poterat indicare natiuitatis sententiā. qd autē dicit: ex muliere: manifestat p̄munionē nature genti respectu patris. **GRE.** xviij. moralū. Ad distinctionem autē nostre sanctitatis ielus singulariter sanctus nasciturus asserit. nos quippe et si scēti efficiamur: nō tamē nascimur: qz ipsa nature corruptibilitas cognatione p̄stringimur. ille autē solus veraciter sanct⁹ est: qui ex p̄munionē carnalis copule p̄ceptus nō est: qui nō sicut hereticus desipit: alter in humanitate: alter in deitate est. vt purus homo p̄ceptus atqz editus: et post p̄meritū vt deus esset accepit: sed nūciantē angelo et adueniente spiritu: mox vbi in vtero: mox intra vterū verbū caro. vñ sequit: Vocabit filiū dei. **GRECVS.** Tu autē attē de q̄lit v̄gini angel⁹ totā trinitatē cōdidit: dū ipm scm p̄me morat virtutē et altissimū: trinitas enī indiuisibilis est.

Et ecce helisabeth cognata tua: et ipsa cōcepit filiū in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi: qz vocatur sterilis: quia nō erit impossibile apud deum oē verbū. Dixit autē maria: Ecce ancilla dñi fiat mihi fm v̄bū tui. Et discessit ab illa angelus.

CHRY. Quoniam p̄cedens dictū superabat virginis mentē ad humilitatē declinauit: finonē per sensibilia ipsi suadens. Vñ dicit: Et ecce helisabeth cognata tua. Animaduerte Sabrielis industriā: nō memorauit eā. Sare vel Rebece vel Rachelis: qz antiquiora erāt exempla: s; imminēs factū inducit: vt ei mentē corroboret: et ob hoc et etatē cōmemorauit: cū dicit: Et ipsa cōcepit filiū in senectute sua. Et defectū nature. Sequit. n. Et hic mensis est sextus illi que vocat sterilis. Nō enī a principio p̄ceptus helisabeth statim annūciat: sed actio sex mensiū spatio: vt tumore ventris p̄bebeat argumentū. **GRE.** nāgēn? S; qrit aliqz: Qualiter ad dauid christus referit? Siqui dē maria de sanguine manauit aaron: cui cognatā angelus helisabeth asseruit: s; h nūc supno p̄tingit vt regiū genitus sacerdotali stirpi iungeret: vt christ⁹ q rex ē et sacerdos ab vtrīqz s; carnē nasceret. Legit etiā i exodo: Qm aaron primus fm legē sacerdos duxit ex tribu iude p̄iugē helisabeth filiā aminadab: et attēde sacratissimā spūs admīstrationē: dū et hāc zacharie p̄iugē statuit helisabeth vocari: reducēs nos ad illā helisabeth quā duxerat aarō.

BEDA: Sic ergo ne virgo se parere posse diffidat: accipit exēplū sterilis anus paritūre: vt discat oīa deo pos sibi: etiā q nature ordine vident eē p̄ria. vñ seqt: Quia nō erit impossibile apud deū oē v̄bū. **CHRY.** Ipse nāqz cū sit nature dñs cūcta pōt cū velit: q cūcta pagit et dispo nit: vite mortisqz loza gubernās. **AVG.** p̄ faustū: Quis quis autē dicit: Si omnipotēs deus ē: faciat vt ea q facta sūt facta nō fuerint: nō p̄cipit se dicere vt ea q vera sūt eo ipso q vera sūt falsa sint. Potest enī facere q aliqd nō sit qd erat: velut cū aliqd cepit eē nascēdo: faciat non esse moriēdo. Quis autē dicit: vt id qd iā nō est: faciat nō eē? quicqd enī p̄teritū est: iā nō est: si de ipso fieri aliqd pōt.

Greg. Nyss. b.

Basilig. d.

Greg. Nyss. a.

Basilis. a.

Greg. Nise. a.

G. Nazian. b.

Greg. Nisēy. a.

adhuc est de quo fiat. Et si est: quod primum est: non ergo est quod vere diximus fuisse: sed ideo verum est illud fuisse: quia in nostra sententia verum est: non in ea re quod iam non est: hanc autem sententiam deus falsam facere non potest. Omnipotens autem deus non ita dicimus ac si eum etiam mori posse credamus. Ille plane omnipotens vere solus dicitur: quod vere est: etiam a quo solo est quicquid aliquo modo est. **AMBRO.** Vide autem humilitatem virginis vide devotionem. Sequitur. **n. Dixit au. ma. Ecce an. dñi.** Ancilla se dicit quod mater eligit: nec repentina exaltata promissione est. **Dñi. n. humiliter paritura: humilitatem debuit etiam ipsa preferre. simul etiam ancilla se dicens: nullam sibi promissionem tante gratie vendicavit: quoniam faceret quod iuberet: unde sequitur: fiat mihi secundum verbum tuum. Habet obsequium: vide votum. Ecce ancilla dñi. apparat officium: fiat mihi secundum verbum tuum. acceptus est voti. **EVSE.** Alius aliud quiddam in presenti sermone virginis extollet apicem: hic quidem ostentat: hic obedientie promptitudinem: aliter quod non allecta est: tam splendoris et arduis promagnus archangelus promissis pollicitis: alius quod non excessit modum in dādo instantias: sed equaliter cavit et cunctis et zacharie inobedientiam: mihi autem humilitatis profunditas non minus cōspicit admiranda. **GRE.** xvij. mo. Per ineffabile namque sacramentum precepto sancto partu inuiolabili sed veritate utriusque nature eadem virgo ancilla dñi fuit et mater. **BEDA:** Accepto autem virginis consensu mox angelus celestis repetit: unde sequitur: Et discessit ab illa angelus. **EVSE.** Non solum impetrans quod optabat sed stupens in virgine formā et virtutis plenitudine.**

EXurgens autem maria in diebus illis abiit in montana cum festinatione in ciuitatem iuda: et intrauit in domum zacharie: et salutauit helisabeth. Et factum est ut audiuisset salutationes marie helisabeth: exultauit infans in utero eius. Et repleta est spiritu sancto helisabeth: Et exclamauit voce magna et dixit: Benedicta tu inter mulieres: et benedictus fructus ventris tui. Et unde hoc mihi ut veniat mater domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tue in auribus meis: exultauit in gaudio infans in utero meo. Et beata quod credidisti quoniam perficient ea que dicta sunt tibi a domino.

AMBRO. Angelus cum abscondita nuntiaret ut fides astrueret: exemplo femine sterilis conceptum virginis nuntiavit. Vbi hoc audiuit maria: non quasi incredula de ore aculo: nec quasi incerta de nuncio: nec quasi dubitans de exemplo: sed quasi leta pro voto: religiosa pro officio: festina pro gaudio in montana prexit. unde dicitur: **EXUR.** autem maria in die illi abiit in montana. Quo enim iam deo plena: nisi ad superiora cum festinatione conscenderet. **ORI.** Iesus enim qui in utero illius erat festinabat adhuc in ventre matris iohanne positum sanctificare. unde sequitur: **Cum festinatione. AMBRO.** Nescit tarda molimina spiritus sancti gratia. Discite virgines non demorari in placetis: non aliquos in publico miscere sermones. **THEO.** Propter hoc abiit in montana: quia zacharias in montanis habitabat. unde sequitur: **In ci. iu. et intra. i. do. zacharie.**

AMBRO. Discite vos sancte mulieres sedulitatem quam pignatibus debeatis exhibere cognatis. Mariam autem que sola in intimis penetrabilibus versabatur: non a publico virginitatis pudore: non a studio asperitas montium: non ab officio prolixitas itineris retardauit. Discite etiam virgines humilitatem marie: venit propinqua ad proximam: iunior ad seniore: nec solus venit: sed et prior salutauit. unde sequitur: **Et salu. helisa.** Decet enim ut pro castitate virgo tanto humilior sit: noueritque deferre senio: ubi. Sit magistra humilitatis in qua est professio castitatis. Et etiam causa pietatis: quia superior venit ad inferiorē: ut inferior adiuuet: maria ad helisabeth: christus ad iohannem.

CHRY. sup. matthe. Vel aliter celabat que supradicta sunt in se virgo: nec cuius hominum pandit: non enim credebatur ab alijs posse fidem adhiberi mirandis relictis: immo magis putabat se pati conuicta: si diceret: quasi volens seque propter proprium palliare. **GRECVS:** Ad solam autem re fugit helisabeth: sic enim conuenerat propter cognationes et propter cetera huiusmodi coniunctionem. **AMBRO.** Cito autem euenus marie et pñitice dominice benedicta exultant. nam sequitur: **Et fac. est. vt audi. salu. ma. heli. exul. inf. in vte. eius.** Vide distinctionem singulorum: quod verbum propter pietates: voce prior helisabeth audiuisset: sed iohannes prior gratia sensit. illa nature ordine audiuisset: iste exultauit: iste mysterij. illa marie: iste dñi sensit aduentum. **GRECVS.** Propheta enim pariter acutus videt et audit: salutem propter salutem: sed quoniam verbis non poterat saltat in vtero: quod mater in existit in gaudio. Quis vnquam nouit tripudij naturam antiquius? Insinuauit gratia quod nature ignota extiterat: reclusus ventre miles agnouit dominum ac regem orientum: veris tegmine non obstante mystice visioni. inspicit. n. non palpebris: sed spiritu. **ORI.** Non autem antea repletus fuerat spiritu donec assisteret que christum gerebat in vtero. sic autem et spiritu erat plenus: et resultabat in parente. unde sequitur: **Et reple. et spiritus sancto helisabeth.** Non autem dubium est: quin quod tu repleta es spiritu sancto: propter filium sit repleta.

AMBRO. Illa autem que se occultauerat et preceperat filio: tactare se cepit quod generabat prophetam: et que erubescerebat ante benedictum. unde sequitur: **Et excl. vo. mag. et dixit. Bñdi. tu inter mulieres.** Magna voce clamauit: vbi dominum sensit aduentum: quia religiosius credidit partum. **ORI.** Dicit autem: Benedicta tu inter mulieres. Nulla enim vnquam tante fuit gratie particeps aut esse poterit: vnus enim diuini germinis parens est vnica. **BEDA:** Eadem autem voce ab helisabeth qua a gabriele benedictus: genus et angelia et hominibus veneranda monstrat. **THEO.** Quia vero alie sancte mulieres fuerunt quod non genuerunt filios peccato iniqui natos subiugit: Et bene. fru. ven. tui. Vel aliter intelligit: dixerat: Bñdicta tu inter mulieres. deinde quasi interrogante aliquo quod subiugit: Et bñ. fru. ven. tui. sicut dicitur in psalmo: Benedictus qui venit in nomine dñi deus dñs iherusalem: et nobis. Cōsuevit enim sacra scriptura: et pro quod recipere.

ORI. fructum autem ventris dei genitricis dñm dicitur: quod nequaquam ex viro: sed ex sola maria percipit: nam qui semper sumptus a patribus fructus eorum existit. **GRECVS.** Solus ergo hic fructus benedictus: quod absque viro et absque peccato producit. **BEDA:** Iste est fructus quod dauid promittit: De fructu ventris tui ponam super sedem tuam. **SEVE.** In qua parte emergit eurycis redargutio: dñi fructus ventris christus asserit. Ois enim fructus est eiusdem nature et plantae. vñ et virginem reliquit eiusdem fuisse nature cōsecrado adam qui tollit peccata mundi. Sed et qui phantasia opinionem de carne christi perfingunt: in vero dei genitricis partu erubescant: nam ipse fructus ex ipsa substantia procedit arboris. vbi sunt etiam dicitur: quasi per aqueductum christum transisse per virginem. aduertant ex dicitis helisabeth: quam repleuit spiritus: christi fructum fuisse ventris. Sequitur: **Unde hoc mihi ut veniat mater domini mei ad me? AMBRO.** Non quasi ignorans dicitur: scit enim esse sancti spiritus gratiam et operationem: ut mater domini matrem prophete ad profectum sui pignoris saluter: sed quia si non humani hoc meriti: sed diuine gratie munus esse cognoscat. Ita dicit: **Unde hoc mihi: hoc est quia iusticia quibus factis: pro quibus meritis? ORIGENES.** Conuenit autem hoc dicens cum filio: nam et iohannes indignus se sentiebat aduentum christi ad ipsum. Matrem autem dominum nuncupat adhuc virginem existentem: prooccupans eum tū ex dicto prophetico. Diuina autem promissio duxerat mariam ad helisabeth: ut iohannis testimonium ab utero pertineret ad dominum. et tūc enim iohannes dominus in prophetam constituit. unde sequitur: **Ecce. n. vt fa. est. vox salu. tue. in. auri. me.**

auri me exult in in vte meo. **AVG.** ad vordanū: hoc aut videret sicut enāgelūa pio cūm est: repleta est spū sancto: quo pculdubio reuelate cognouit qd illa exultatio significasset infantis. n. illius venisse matrē cuius ipse pcurator: et demonitator: eē: futurus. Potuit ergo esse ista significatio rei tante a maioribus cognoscere nō a puulo coāque. nō enī dicit: Exultauit in fide ifans in vtero meo sed exultauit in gaudio. **Clidem** aut exultationē nō solū paruloz: s; etiā pecorū. nō vtiq; de aliqua fide vel religione vel quacūq; rōabili cognitōe veniente: s; hec inuistata et noua extitit: q; in vtero et eius aduētū q; oīum saluatorem fuerat paritura. Ideo hec exultatio et tāq; matri dñi reddita refalutatio sicut solēt miracula fieri: facta est diuinis in ifante: nō humanis ab ifante: q; etiā si vsq; adeo in illo puero est accelerat: vsus rōnis et volūtatis: vti in vscera materna iā posset agnoscere credere et cōsentire. Et hoc in miraculis habēdū diuine potētie: nō ad humane trahēdū exēplar nature. **ORI.** Uenerat aut mater dñi vīlura helisabeth miraculorū cōceptū quem reulerat angelus: vt p hoc sequat credulitas porioris ad virginē in anaturū. Et ad hāc fidē facit fmo helisabeth pientis: Et beata que credidit: qm pficiet ea q; dicta sūt tibi a dño. **AMBRO.** Uides minime dubitare mariā sed credidit: et ideo fructū fidei pferat. **BEDA:** Nec mirū si dñs redēptur mādū: opationē suā icho aut a matre: vt p quā salus oībus parabat: eadē psona fructū salutis hauriret et pignore. **AMB.** S; et vos beati q; audistis et credidistis. q; cūq; n. crediderit aīa et cōcipit et generat dei verbū et opa ei agnoscit. **BEDA:** Omis aut aīa que verbū dei mēte cōcepit: virtutū itati cella cacumina gressu cōscendit amoris: q; enus ciuitatē iudā. i. confesionis et laudis arcē penetrare et vsq; ad pfectionēz fidei spei et charitatis: q; triū in ea mēsis vna valeat cōmorari. **GREG.** sup ezech. Simul et de pterito et de pnti et de futuro ppphetie spm tacta ē: q; et ea pmissiōib; angeli credidit cognouit et matrē nominās q; redēptorē humani generis in vtero portare intellexit: etiā cū oīa pficienda pcederet: quid etiā de futuro sequeretur asperxit.

Et ait Maria: Magnificat aīa mea dñm.

AMBRO. Sicut pētm a mulierib; cepit: ita et bona a mulierib; incobant. vñ nō octo sum videt q; et an iōanē helisabeth pphetisat: et maria ante dñi gnationē. Sequit aut vī marie quo persona melior: eo pphetia sit plentior. **BASI.** Cūq; n. itentioē sublimi ac speculatioē pfunda inuentatē pēplās mysterij q; pfundius gradūs magnificat dei. vñ dñi: Et ait maria: Magni. aīa mea. dñi. **GREG.** Cūq; diceret: Mirabilia q; de pñctūit i meo corpore et crecebit: s; aīa mea ifructuosa apud deū non erit. Cōuenit aut mibi et volūtatis fructū afferre: nā qmū amplexo dñi miraculo: tantū teneor glorificare in me miracula opantē. **ORI.** Si aut dñs nec augmentū nec detrimentū recipere pot: qd ē qd maria loqitur: Magnificat aīa mea dñm: s; si p sūderē dñm saluatōrē imaginē eē inuisti bilis dei: et aīam factā ad eius imaginē vt sit imago imaginis: tūc videbo qm in exēplo eoz: qui solent imagines pingere: qm magnificauero aīaz meā opere: cogitatione: sermone: tūc imago dei grādis efficit: et ipse dñs cui imago est in aīa mea magnificat.

Et exultauit spūs meus: in deo salutari meo.

BASI. Primus spūs fructus est pax et gaudiū. Quia ergo virgo sancta tota sibi hauserat spūs grām: merito subiungit: Et exult. spī. me. in deo salu. meo. Idē aīam dicit et spm. Conserua aut in scripturis exultatio is platio: insinuat alacritatē quēdā et ioculosz habitū aīe in his q; digni sunt. Proinde vgo exultat in dño ineffabili cordis tripudio: et refulatioē in strepitu honesti affectus. Sedq; In deo salu. meo. **BEDA:** Quia eiusdē iesu. i. saluatoris: spūs virginitatis eterna diuinitate letat: cui caro tpali pceptione fectat.

AMB. Magnificat ergo aīa marie dñi: et exultat spūs eius i deo: eo q; aīa et spūs patre filioq; deuota. vñ deū p quē oīa pio venerant affectu. Sit aut i singulis marie aīa vt magnificet dñi. Sit i singulis spūs marie vt exultet in dño. Si fm carnē vna mī est christi: fm fidē nī omniū fructus est christus. **Dis.** n. aīa accipit dei verbū: si nī immaculata et imunis a vitijs intemerata castimonij pudoris custodiat. **THEO.** Ille aut deū magnificat: q; digne sequit christū: et dū christianus vocat: christi non minuit dignitatē: magna et celestia opando: et tūc spūs ei i spiritale christina exultat. i. pficiet: et non mortificabit.

BASI. Signū vero lux in cor suū irrepserit et ad deū diligendū et contēdenda cor porca: p illā obscurā et brue imaginē pfectā perci. e iustoz psciam abiq; vlla difficultate cōsequentiū in dño gaudiū. **ORI.** Pius autē aīa magnificat dñm vt postea exultet in deo: nī. n. antea crederimus exultare nō possumus.

Quia respexit humilitatē ancille sue: ecce enī ex hoc beatam me dicent oēs generationes.

GREG. expositio: Causam manifestat cur se magnificare deū deceat: ac exultare in illo dicens: Quia respexit humilitatē ancille sue. q. diceret: Ipse prouidit nō ego expectaui: humilibus erā cōtenta. Tūc autē ad ineffabile cōsiliū eligo: et exalto: de terra ad sidera. **AVG.** in ser. de assū. O vera humilitas: que deū hoībus peperit: vitā moralibus edidit: celos innouauit: mundū purificauit: paradysum apuit: et hominū aīas liberauit. facta est marie humilitas scala celestis: per quā deus descendit ad terras. Quid enī est dicere respexit nisi approbavit: Multi. n. vident in cōspectu hoīum humiles eē: s; eoz humilitas a dño non respicit. Si. n. veraciter humiles essent: eīde ab hoībus nō se laudari vellent: non in hūmido: sed in deo spūs eoz exultaret. **ORIG.** S; quid humile atq; delectū que dei filiū gestabat in vtero? Sed considera qm humilitas in scripturis vna de virtutibus predicat: q; a philosophis modestia dī. Sed et nos eam possumus appellare quodā circuitu: cū aliquis non est inflatus: sed ipse se deiecit. **BEDA:** Cuius aut humilitas respicit recte beata ab oībus cognominat. vñ seq; Ecce enim ex hoc beatā me dicent omēs generationes.

ATHANA. Si enī fm pphetā beati sunt qui hūc semen in syon: et pñmos in hierusalem: quantum debet esse pzeconium diuine ac sacrosancte virginis marie: que fm carnē verbi genitrix est effecta. **GREG.** Non aut se beatā appellat inani verata gloria. vñdē enī focus in ipsa superbie que se ancillā dñi nūcupauit: sed sacro tacta spiritu que futura sunt psciuat. **BEDA:** Decebat enī vt sicut per superbā pñmi parentis mors in mundū intravit ita per humilitatē marie vite introitus videret.

THEO. Et ideo dicit: Oēs generationes. nō solum helisabeth: s; etiā oēs credentiū nationes.

Quia fecit mibi magna qui potens est: et sanctum nomen eius.

THEO. Ostendit virgo nō p suā virtutē se beatā pcedicāda: s; cām assignat dicens: Quia se. mi. ma. q. po. est. Que tibi magna fecit: Credo vt creatura ederes creatori: famula dñm generares: vt per te mundū deus redimeret: per te illuminaret: per te ad vitā reuocaret. **TITVS:** Quomō vero magna nisi q; manēs illibata cocipio superans nutu dei naturā: Digna reputata sum viro nō quomodo cūq; genitrix efficit: s; vnigenitū saluatoris.

BEDA: Respicit aut hoc ad inuītū carminis vbi dictū est: Magnificat aīa mea dñm. Sola enī aīa illa cui dñs magna facere dignat dignis eū pconjs magnificare pot.

TITVS: Dicit aut: Qui potēs est. vt siq; diffidat in conceptionis negocio: dū virgo manēs cōcepit. retorqat miraculū ad potentia operantis. Nec quia vnigenitū ac cessit ad feminā: ex hoc iquinat: q; sanctū est nomē eius.

Basilij b.

Basilij a.

Basilij d.

Basilij. a.

BASI. Sanctū vero dicit nōmē dei: nō q̄ in syllabis quādam significatiua virtutē p̄tineat: sed q̄ quomōlibet dei speculatio sancta dignoscit̄ et syncera. **BEDA:** Singularis. n. potētie culmine transcendit oēs creaturā: et ab vniuersis que fecit lege segregat: quod greca locutio melius intelligit̄. In quo ipsum verbū quod dicit agnō: quā si extra terram esse significat.

Basilij. b.

Et misericordia eius a progenie in progenies: timentibus eum.

BEDA: A specialibus se donis ad generalia dei iudicia cōuertens: totū humani generis statū describit sub dens: Et misericordia eius a p̄ge in a p̄ge. timē. euz. q. d. Non solū mihi fecit magna qui potens est: sed et in omni gente qui timet deū acceptus est illi. **ORIGENES:** Misericordia enim dei ut dicit augustinus. nō in vna generatione sed in sempiternū extenditur a generatione in generationē.

GRECVS: Et misericordia eius quā habet in gnatione generationū: ego cōcipio: ac ipse corpori animato cōiungitur: nostrā tractans salutē solius intuitu pietatis. **Discretur aut nō qualitercūq̄: s̄z his quos timor eius cōpescuit in qualibet natione. vñ dicit: Timentibus eū. qui. s̄. penitentia ducti: et ad fidem et penitentiā cōuertunt. nam qui obstinati sunt: incredulitatis vitio clauserunt sibi ianuam pietatis. THEO.** Uel per hoc innuit q̄ timentes misericordiā consequentur in generatione ista. i. in p̄senti seculo: et futura. i. in seculo futuro. In h̄ seculo centum plūm accipientes: in illo vero multo maiora.

Basilij. b.

Fecit potentia in brachio suo: dispersit super bos mente cordis sui.

BEDA: Humanī generis statū describens: quid sup̄bi et quid humiles mercent̄ ostendit dicens: fecit potē. in bra. suo. i. in ipso dei filio. sicut enī tūc brachiū est quo operaris: sic brachiū dei dictū est eius verbū: p̄ quod opatus est mundū. **ORI.** Timentibus autē se fecit potentia in brachio suo: q̄z infirm̄ ad deū accesseris: si timueris eū pmissaz virtutē cōsequeris. **THEO.** In brachio suo i. eius filio incarnato potentia fecit: q̄ natura deuicta est virgine pariente: et deo humanato. **GRECVS:** Uel dicit: fecit p̄ faciet potentia: nō ut vñ uidi per moysen cōtra egyp̄tios: nec per angelū: pura quādo multa milia rebellū prostrauit assyrioz. nec quoq̄ alio mediante nisi in proprio brachio triūphū docuit intelligibiles hostes superando. vñ sequit̄: Dispersit sup̄. mē. cordis sui. s̄. quālibet mentē elatā nō parentē eius aduentū: quinetiam aperuit et vitiosas ostendit sup̄bas cogitationes eoz. **CYRIL.** Magis aut̄ p̄prie de demonū hostili eateria intelligenda sunt hic: hos. n. scilicet in terra dissipant aduentū dñs et compeditos ab eis obediētie sue restituit. **THEO.** Potest hoc etiam de iudeis intelligi: quos in omne dispersit regionē: sicut nūc dispersi sunt.

Cyrrily. a.

Deposuit potentes de sede: et exaltauit humiles.

BEDA: Quod dixit: fecit potentia in brachio suo. et qd̄ p̄miserat: Et misericordia ei a p̄ge in a p̄ge. his v̄siculis p̄ singula p̄tinuata ē anecdūdū: q̄. s̄. p̄ oēs seculi generationes et perire sup̄bi et humiles exaltari: pia iustaq̄ diuine potētie dispensatiōe nō cessant. vñ dicit: Depo. po. de se. et exaltauit humiles. **CYRIL.** Magna sapiebāt demones et diabolus: gētiliū sapiētes: pharisei et scribe: hos tñ deposuit: erexitq̄ humilitates se sub potēt manu dei: dñs illis virtutē calcādū serpētes et scorpiones: omnēq̄ p̄tatem inimici. Erāt et qñq̄ iudei p̄tate sup̄bi: s̄z p̄strauit hos incredulitas: ex gētib̄ aut̄ ignobiles et humiles p̄fide ad apicē p̄cederūt. **GRECVS:** Deitatis. n. tribunal n̄ intellect̄ eē cōscit̄: s̄z iniquitates post trāsgressiōē icubuerunt p̄cordis. proplasti itaq̄ i p̄prio solio. Ob h̄z veni dñs: et spūs iniquos eiecit a sedib̄ voluntariū: et p̄stratos a demonijs exaltauit: eoz cōscientias purgās et eoz

Cyrrily. a.

mentē statuens p̄prie sedem.

Esurientes impleuit bonis: et diuites dimisit inanes.

GLO. Quia hūana p̄spicitas p̄cipue i bonoz potētati et in abudātia diuitiaz p̄sistere videt̄: p̄ deiectionē potētū et exaltatiōē humiliū de diuitiū examinatiōe et paup̄ repletōe mētiōē facit. **Esu. ip. bo. et di. di. ina.** **BASI.** sup̄ psal. Disponit qd̄ nos p̄ns vbi etiā qd̄ in sensibilibus edocēs rerū mudanaz icertitudinē. Caduca siqd̄ sūt: sicut vnda q̄ ab ip̄to ventoz hinc inde diffundit̄. Intellectualit̄ aut̄ sumēdo esuriebat gen̄ humanū exceptis iudeis: hos nāq̄ ditauerat legis traditiō et scōz dogmata p̄phetaz. **Qz vñ nō hūiliter hēserūt vbo hūanato dimissi sunt inanes: nihil deferentes: nō fidē: nō sciam: et spe bonoz p̄uati sūt: et a terrena hierusalē: et a vita futura celsi. Quos vñ de gentibus fames et sitis cōtrierat: cū hēssissent dñō repleti sunt spiritalibus bonis. GLO.** Quia etiā eterna toto studio quasi esurientes desiderant: saturabunt: cū christus apparuerit in gl̄a: sed q̄ terrenis gaudet in fine totius beatitudinis inanes dimittent̄.

Acceptit israel puerū suū: recordatus misericordie sue. Sicut locutus ē ad patres n̄ros abraam: et semini eius in secula.

GLO. Post generalē diuine pietatis et iusticie p̄memoratiōē ad singularē nouē icarnatiōis dispensatiōē cōuertit vba dicens: Susce. isrl. pu. suū. q̄si medic̄ egruū: vñ dicit̄ iter hōies facit̄ ut faceret isrl. i. videntē deū p̄p̄ suū.

BEDA: Obedientiē. s̄. et humilē: nā q̄ cōtemnit humilitatē: nō pot̄ saluari. **BASI.** Israel. n. dicit nō mālēs quē sola nobilitabat appellatiō: s̄z spiritalē q̄ nomē fidei retinebat hīs oculos tendētes ad deū vidēdū p̄ fidē. Potētia ad istā carnalē hoc adaptari: cū ex eo infiniti crediderūt. Hoc aut̄ fecit recordari misericordie sue. hoc. n. ip̄s cū abraē p̄misit dī. Qm̄ b̄ndicent in semine tuo oēs cognationes terre. Huius p̄missionis dei genitricis recordata celebrat: Sicut locut̄ ē ad pa. n̄. abra. et se. ei in secula. Nā et abraē dēc̄ ē: Statua pactū meū iter me et te: et iter semini post te i gnationib̄ suis sedere sempiterno ut sum deus tuus et seminis tui post te. **BEDA:** Semē aut̄ dicit nō tā carne p̄genit̄ q̄ fidei ei v̄estigia secut̄: q̄bus adiciū saluatoris i secula p̄missus ē. **GLO.** Quia ip̄a p̄missio hereditatis nullo fine claudet̄: et vñq̄ in finē seculi credētes nō deerūt: et beatitudinis gl̄ia erit p̄rennis.

Transiit autē maria cum illa quasi mensibus tribus: et reuersa est in domū suam.

AMBRO. Tādū māsit marīa: q̄ diu hēlīsabeth parēndi t̄p̄e implet. vñ dicit: Māsit au. ma. cū illa qua mēti.

THEO. In sexto. n. mēse cōceptiōis p̄cursoris venit angelus ad mariā que māsit cū hēlīsabeth mētib̄ tribus et sic nouē mēses implet. **AMB.** Nō aut̄ sola familiaritas est cā q̄ diu māsit: s̄z etiā tān nati p̄fectio. nā si p̄mo ingēsu rātus p̄gressus extitit ut ad salutatiōē marie exultaret infans i vtero: repletet spūsco māsifantē q̄tū putam̄ vñ tān t̄p̄is sancte marie addidisse p̄ntiaz: Bñ ergo iudicet bibuisse officiū: et mysticū numez custodisse. **BEDA:** Anima. n. casta q̄ spiritalis vbi desiderii cōcipit: necesse est ut alta celestis exercitūga subeat: et q̄si triū mēnsūz dies ibidē demorata: quousq̄ fidei et spei et charitatis luce radiet̄: p̄seuerare nō desistat. **THEO.** Quādo vñ hēlīsabeth partura erat virgo recessit. vñ seq̄t̄: Et re. ei eo. suā. s̄. p̄p̄ multitudinē q̄ ad partū p̄gregari debebat. icōueniēs aut̄ erat i talibus v̄ginē esse p̄ntez. **GRECVS:** Mos. n. est virginib̄ cedere: quoties p̄gnas parit. Et aut̄ p̄p̄ia applicuit domū: alio qd̄ nullatenus abijt. ibi vero manebat vltērius donec adesse partus hōis cognouit: ibiq̄ ioseph dubitans ab angelo edocet̄.

Helisabeth aut̄ impletū est tēpus pariendi:

peperit filiū. Et audierūt vicini et cognati eius qz magnificauit dñs misericordiā suā cum illa: et cōgratulantur ei.

AMB. Si diligēt aduertat plenitudis verbum: nūq̄ inuenies positū nisi in generatiōe iustoz. vñ et nūc dicit: **Bel.** aut ipse est tem. pari. Plenitudinē enī bz iusti vita: inanes aut sunt dies ipioz. **CHRY.** Jecirco aut o eus belisabeth partū retardauit: vt gaudiūz augeret et famo- siore faceret mulierē. vñ seq̄tur. Et audi. vi. et cog. ei. qz mag. do. mif. suā cū illa: et cōgra. ei. Nā q̄ sterilitatē ei co- gnouerāt: testes diuine grē sunt effecti. Nemo aut viso in fame cū silētiō discēdebat: s; deū qui illū ex insperato cō- cesserat collaudabat. **AMB.** habet enī sanctoz editiō leiciā plurimoz: qm̄ comune est bonuz. Iusticia. n. cōis. est virtus: et ideo in ortu iusti future vite insigne p̄mittit: et grā secuturē vñtū exultatōe viciniūz p̄figuret et designat.

Et factū est: i die octauo venerūt circūcidere puerū: et vocabant eū noīe patris sui zachariam. Et respondēs mater eius dixit: Nequaquā sed vo- cabitur ioānes. Et dixerūt ad illā: Quia nemo est in cognatione tua qui vocet hoc noīe. Innuebāt aut patri eius: quē vellet vocari eū. Et postulans pugillare scripsit dicens: Ioānes est nomē eius. Et mirati sunt vniuersi. Apertū est aut illico os eius: et lingua eius: et loquebatur bñdicēs deum.

CHRY. Circūcisionis noīa p̄mo tradita est abrae in signū distinctiōis: vt gen. patriarche ipemixtū p̄ferue- tur: sic p̄missa bona p̄sequi valeāt. Vbi aut pacti p̄sum- matur negotiū: appositū signū de medio tollit. sic igit et per christū circūcisione cessante baptisū succedit: sed an- tea ioāne circūcidi debebat. vñ dicit. Et fac. est in die octa- uo. circū puer. Dixerat. n. dñs. Infans. viij. diez circū- cidat in vobis. Hanc autē tēporis mensurā a diuina clemē- tia cōstitutā autumo duplici de cā. p̄mo qdē vt in tener- rima etate leui patiat dolorē sectiōis carnis. Secūdo vt et ipis opib; moneamur: quoniā h agebatur in signum. tener enim puer minime discēnit que circa ipsum fiunt. Post circūcisionē aut nomē imponebat. vñ seq̄tur. Et vo. euz. no. pa. sui zachariā. hoc autē ideo fiebat: qz pus oportet sumere signū culū dñi: et postea nomē humanū. vel qz nul- lus nisi p̄ius abijciat carnalia qd significat circūcisio: di- gnus ē qz in lib. 30 vite nomē ei scribat. **AMB.** Dire- aut sanctus euāgelista p̄mittendū putauit: qz plurimū ifan- tes patris noīe zachariā appellādū putarūt: vt aduertat matri nō nomē alicui? displicuisse de generis: s; id scō in- fūsum spū: qd ab angelo an zacharie fuerat p̄nūciatū. Et quidē ille māt intināre vocabulū filij neq̄ vxorē: s; p. p. p̄betiā belisabeth didicit: qd nō didicerat a marito. vñ se- quitur. Et m. mater ei dixit. Neq̄ s; vo. ioānes. Nec mire- ris si nomē mulier qd nō audiuit asseruit: qm̄ spūs ei scūs qui angelo mandauerat reuelauit: neq̄ poterat dñi igno- rare p̄nūciū: qd p̄phetauerat christū. Et bñ seq̄tur. Et dixit. ad il. qz ne. ē in cog. tua: qd vo. hoc noīe. vt intelligas nomē nō generis esse s; vatis. zacharias qz nutu interrogat. vñ seq̄tur. Innuebāt aut patri eius quē vellet vocari eū. Sed qz incredulitas ei affatū eripuerat et auditū: qd voce nō poterat manu lris est locut. vñ seq̄tur. Et postu. pugill. scri- psit. Joā. est no. eius. hoc est: nō ei nos nomē imponim; qui iaz a deo nomē accepit. **ORI.** zacharias qdē inter- ptat memo: dicit. Joānel aut significat demonstrat: ceterū et absentis memo: et p̄ntis demonstratio est. Debebat autē ioānes nō memoria dei vt absentū exp̄mere: imo digno demonstrare p̄ntem dicens: Ecce agnus dei. **CHRY.** Quicquid hoc nomē ioānes grā dei interpretat. Quia ergo grā diuina fauente non natura belisabeth hūc filij cepit: bñ-

ficq̄ memoriā in nomē pueri conscripserunt. **THEO.** Quia vō cū muliere circa h nomē pueri pater mut. cor- dauit. Sequit. Et mirati sunt vniuersi. Nemo. n. hui? noīs erat in cognatiōe eoz vt aliq̄s diceret: q̄ atea h ambo co- gitassent. **GRE.** nascen. Editus ē ioānes zacharie sol- uit silentiū. vñ seq̄tur. Apertū est aut illico os eius: et lingua eius. Absurdū. n. erat vt cū vox vbi p̄gressa fuisset: pater maneret elinguis. **AMB.** Merito etiā cōtinuo resolu- ta est lingua ei: qz qua vixerat incredulitas soluit fides. credam igit et nos vt lingua nra que incredulitatis viculis est ligata: rōtis voce soluat. scribam spū mystica: si vo- lum loq̄. Scribam p̄nūciū christi: s; nō in tabulis la- pideis: s; in tabulis cordis carnalibus. Etenī q̄ ioānem loquit: christū p̄phetizat. Sequit. n. Et loq̄ bñ. deū. **BE- DA:** Allegorice aut ioannis celebrata natiuitas grā no- ui testamenti est inchoata: cui vicini et cognati nomē p̄ris q̄ ioānis iponere mallebāt: qz iudei q̄ legis obseruatōe quasi affinitate iuncti erāt: magis iusticiā q̄ ex lege est se- ctari: q̄ fidei grām suscipe cupiebant. sed ioānis. h est grē dei vocabulū: mater vbi pater lris nūciare fatiguit: qz et lex ipsa psalmis et p̄phete aptis sniaz vocibus gratiā christi p̄dicant: et sacerdotiū illud vetus figurās cerimo- niarum ac sacrificiōz vmbis eidez testimoniū phibet. Pulchre qz zacharias. viij. die plis edite loquit: qd p dñi resurrectionē q̄ octaua dicit hoc ē post septimū sabbati fa- cta est: occulta legalis sacerdotij archana patuerūt.

Et factus est timor super oēs vicinos eoz: et super oīa montana iudee diuulgabant oīa verba hec: et posuerūt oēs qui audierant in corde suo di- centes: Quis putas puer iste erit? Etenim manus domini erat cum illo.

THEO. Sicut in taciturnitate zacharie miratus est populus: ita et cū locutus est. vñ dicit. Et fa. est ti. sup oēs vici. eo. et su. oīa mon. iu. diuul. om. ver. hec. vt p̄pter hec duo magnū aliquid circa natū puerū vniuersi existimēt. hec aut oīa dispensatiue fiebant: vt qui testis esse christi debebat existeret fidedignus. vñ seq̄tur. Et posue. oēs qui audie. in corde suo di. Quispu. puer iste erit? **BE- DA:** P̄currentia enī signa p̄bet iter p̄curso: et vñtū et futurū p̄pheta p̄missis cōmēdatur auspiciis. vñ seq̄tur. Etenī ma. do. erat cū illo. **GLO.** Prodigia enī deus in illo peragebat que nō faciebat ioānes: s; de extra diuina.

GRECVS. Mystice aut tēporis diuine resurrectionis p̄dicata grā christi: salubris timor nō soluz iudeoz qz erant vicini vel situ loci vel scia legis: s; etiā exteroz gen- tium corda p̄cussit: nec tm̄ montana iudee: s; oīa mūdani regni mūdancqz sapie culmina christi fama trāscēdit.

Et zacharias pater eius repletus est spūscō: et prophetauit dicens: Benedictus dñs deus israel qz visitauit et fecit redemptionē plebis sue.

AMB. Bonus deus et facilis indulgere peccatis non solū ablata restituit: s; etiā insperata cōcedit. Nemo ergo diffidat: nemo vetēz cōsciūz delictoz p̄mia diuina de- speret. Nouit deus mutare sniam: si tu noueris emenda- re delictū. Ille siquidē dudū mutus p̄phetizat. vñ dicit- tur. Et zach. pa. ei? reple. est spūscō. **CHRY.** Sci- licet opatione sancti spūs: ne quocūqz modo grām spūs sancti nactus: sed ad plenū: et fulgebat in co p̄phete do- nū. vñ seq̄tur. Et p̄phetauit. **ORIGENES.** Plenus aut spū sancto zacharias duas p̄phetias generaliter nūciat: p̄mā de christo: alteram de ioanne: quod manifeste de verbis illius probatur in qbus quasi de p̄senti: et quasi iaz ver- sarentur in mūdo loq̄tur de ioāne: et p̄mo de saluatore dicens: Benedictus deo. de. il. qz visi. et fe. redē plebis sue.

CHRY. Dum deū bñdicet zacharias: visitationē et cū effectiā ab eo erga pplz suū: sive māles israelitas qd

Greg. Nazian. b.

Et erexit cornu salutis nobis in domo dauid
pueri sui.

Sicut locutus est per os sanctorum qui a se-
culo sunt prophetarum eius.

Salutem ex inimicis nostris: ⁊ de manu om-
nium qui oderunt nos.

Ad faciendam misericordiā cū patribus nostris: et memorari testamēti sui sancti. **I**usiurandū qđ iurauit ad ab:ā patrē nostrū datur se nobis.

BEDA: Dixerat dñm iuxta eloquiū pphetaz in do
mo da uid nascitur: dicit eundē ad explēduz testamētum

menti sui sancti. illius. s. de quo dicit: Benedicens bñdica
tibi: et multiplicabo te. Multiplicatus est enī ab 2a. in
omnibus gētibz per imitationē fidei eius adoptatis
in filios: sed etiā patres videntes suos filios: talia beneficia
recipere gaudent et recipiunt misericordiā in eis ipsi.
vñ seqt. Iussurandū qd iū. ad ab 2a. pa. no. datu. se nobis.

BASIL. Nemo autē audiens q̄ iurasset dñs abiacēd iurandū sit p̄mptus. sicut. n. iuro: de deo dicat nō significat passionē sed punitionē: sic neq; oculus iurat vt homo: s; verbum eius loco iuramenti nobis ad veritatem exp̄p̄m̄ inmutabili sententia quod p̄missum est approbans.

Ut sine timore de manu inimicorum nostro
rum liberati seruiamus illi.

CHRY. Quia exortu nobis cornu salutis ex domo
dauid dixerat: ostendit qd p ipz v gloriā participamus v n
pcedia inimici vitauimus. vnde dicit: **U**t sine ti. de ma.
inim. no. li. serui. illi. duo predicta nō facile reperiet ali.
quis sese comitantia. plures. n. cuius pericula: v. vita glo
riosa pzinant: sicut sceleris. parratores qui de carcere ex
indulgentia regia absoluntur. ecōtra gaudent angeli glo
ria: sed ob hāc periclitari coguntur: sicut milites bellico
si vitā inclytam amplectēs securitate multonens carne
runt. Sed h cornu v saluat v glorificat. saluat qdēz eripi
ens a manibus hostium: nō leuiter sed verifice: v non sit

vltra timendū. Et h̄ est quod dicit: Ut sine timore. ORI
GE. Vel aī crebro de hostium manu aliqui liberantur
sed non absq̃ timore. Hostium enī metus 7 dīferentia ante
p̄cescīrit: 7 sic de inimicorū manu quis eruat: libera
tus est q̃dez: s; nō sine timore: ideo dicit q̃ chsūl aduē
tus timore: nos a manibz hostium cripi fecit. Tō. n. co
rum insidias sensimus: sed repente ab eis nos segregan
eduxit ad solis proprie mansionē.

In sanctitate et iusticia coram ipso omnibus diebus nostris.

CHAR. Significat zacharias dñz: qz fecit nos subire
uirecū plena fiducia nō carnaliter vt iudei i sanguine vit-
timaz: s; spiritualiter in bonis opibus. Et h est qd dicit:
In sancti. et iusti. Est. n. sanctitas apta circa dei copiam
Iustitia vō que ē circa hoies: puta qd aliqz reuerent et
quatur diuina: vt quo ad hoies laudabiliter conuersetur.
Dicit autē: non corā hoib; vt hypocrite volentes hoibz
placere s; corā deo: sicut bi quoq; cōmendatio est et ab
hoib; sed a deo: vt hoc nō semel ait ad ips s; singulari vti-
bus vt quādiū vixerint. vñ dīc: Oibz deubz nris. **RE**
DA: Nā qd vel an morte ab eius fultio discedit: vel in
licita qualibet siue infirmitate fidei sue sinceritate cōman-
dat: vel corā hoibus tñi vt nō corā deo: scūs vt iustus et cō-
tendit nō dū pfecte de manu spiritualiū inimicōz liberat
dño seruit: s; exēplo veterū samaritāno iūz qd genitū
pariter vt demonio seruire conatur.

Et tu puer propheta altissimi vocaberis: po-
bis enim ante faciem dñi parere vias eius.

AMB. Pulchre qđ de dño pphetaret ad ppheta: ne
verba cōuertit: vt h̄ qđ bñfactū esse dñi designaret: nec
publica numeraret: sua qđ ingrātū tacuisse videt. vi. 1.
Et tu. pu. p. al. vo. **ORI.** Ideo re: qđ bñfactū
vt loqret ad puer: qđ sciebat eū post paulū in eremo mo
raturū: necesse eius posse h̄re pñtaz. **AMB.** 5. f. ostē
qđ octo dicz infantē alloquit: v̄z i. tētem. **sup̄iora: inel**
ligimus pfecto qđ potuit vocē patris nat̄ audire: qđ marie
salutationē aīq; nascere audiuit. sciebat ppheta altaz e
aures pphete: qđ spū dei nō corpis etate refusā: h̄bēat altaz
ligendi s̄elus: qđ exultād h̄bat affectū. **BEDA.** 1. f. f. f.
te putād ē zacharias pph̄ eos qđ aderāt pon̄ instrūd p
tura sū filij qđ dūdi p̄ agēū didicerāt: mox: vt loq̄ potuit
p̄dicare voluisse. **Audiat** arriani qđ xps qđ iōāne pph̄
sādo s̄ibat altissimū vocat: sic i. psalmo dī: bō nat̄ eū in

ex: ipe fundauit eā altissimū. **CHRY.** Sic autē regib? committiones sunt qui eis viciniores existunt: sic iohānes cū esset amicus sponſi de ppe eius aduentū pcessit. 7 hoc est quod subdit: Preibis enī aī faciē dñi parare vias ei?.

Alī enī pphete emīn? xpi mysteriū pducant: hic vō ppi? pducant vt 7 xpi videret 7 cū ceteri idicarent. **GRE.** xpi. mor. Quisq; autē pducādo a sordibus vitioz corda audientium mudat: venientis sapie ad cor viā pparat.

Ad dandam scientiā salutis plebi eius: in re missionem peccatorum eorum.

THEO. Qualiter pcurſor viā dñi pparauit exponit subdens: Ad dñm. sciam salu. ple. eius. Salus dñs iesus ē data est autē plebi scia salutis. i. ch. iusti a iohāne. q. testimo nium phibebat de ch. iusto. **BEDA.** Qui. n. iesu. i. salua toris nomē exponere desideras salutis mentionē frequē tat: 7 ne palē salutē pmiti putaret subdit: In remissione peccatoz eoz. **THEO.** Nō enī aliter cognitus eēt de us: nisi plebi peccata dimississet. Hec enī ē peccata dimittē re. **BEDA.** Iudei nō ch. iusti suscipe: 7 antich. iusti malut expectare: q. nō intus a peccati dñio: sed foris ab humane seruitutis iugo cupiūt liberari.

Per viscera misericordie dei nostri: i quibus visitauit nos oriens ex alto.

THEO. Quia deus peccata nobis dimisit: nō ppe opa nra 7 ppter misericordiā suā: ideo puenienter ad didit: Per visc. mis. dei nri. **CHRY.** Quaz qdē misī cordia nō ipuncti inqrentes inuenimus: 7 de sup nobis deus aperuit. vñ sequit: In qbus. i. misericordie opibus: Visitauit nos. assumpta carne: Oriens ex alto. **GRE.** CVS: In altis pmanens in terrenis pñs: nō diuisione patiens: neq; circūscriptio: qd intellectus noster cōprie bendere nō pōt: nec vlla serie verboz exprimere.

Illuminare bis qui in tenebris 7 in vmbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in vi am pacis.

BEDA. Recte ch. iustus oīs vocat: q. nobis oīz ve re lucis aperuit. vñ sequit: Illuminare bis q. in tene. 7 in vmb. mort. sedēt. **CHRY.** Tenebras hic appellat nō ma teriales: 7 erroze 7 a fide distātiā. **BASI.** Tenebrosa erat plebs gentilis que idolorū cultū grauiabat: donec hōz orta disperſit caligine 7 splēdoze veritatis expādit.

GRE. iij. mo. Umbra vō mortis obliuio mētis accipit. Sicut enim mors hoc qd interficit agit: vt non sit in vita ita obliuio hō quod intercipit agit vt nō sit in memoria. vñ iudeoz ppls q. dei obliuio fuerat: dicit i vmbra mort. se dere. Umbra etiā mort. mort. carnis accipit: q. sic vera mors est q. aia sepaſa deo: ita vmbra mortis ē qua caro sepaſa ab aia. vñ vocemartyz dī: Operuit nos vmbra mortis. Per vmbra etiā mortis imitatio diaboli q. mors in apocalypsi dicit deſignat: q. sicut vmbra iuxta qualita tem corporis ducit: ita actiones iniquoz de specie imita tiōis ei? exprimunt. **CHRY.** Recte autē dicit: Sedēt nō enī ambulabam? i tenebris: 7 sedēbam? **THEO.** Nō solū autē oīs dñs bis q. in tenebris sedēt illuminat: 7 ali quid amplius facit. vñ sequit: Ad dirigēdos pedes nros in viā pacis. Via pacis ē via iusticie ad quā dī dīxit pe des. i. affectus aiarū nostraz. **GRE.** in homi. Tūc enī gressus nostros in viā pacis dirigimus: qñ per illud ac tionū iter pergitur: in q. ab auctoris nri grā nō dis corde mus. **AMB.** Siml? 7 illō aduerte q. paucis helisabeth: q. multis zacharias pphetizet: 7 vterq; sancto iplet? spiri tu loquebat: 7 disciplina seruauit: vt mulier discere magis que diuina sunt studeat q. docere.

Puer autem crescebat 7 confortabatur spi ritus: 7 erat in desertis vsq; ad dies ostensionis sue ad israel.

BEDA. Predicator: penitētie futurus: vt liberi? audito res suos a mudi illecebris erudiendo sustollat pūmēuā in desertis transigit vitā. vñ dicit: Puer autē crescebat.

THEO. Scdm corporeā etatē: 7 cōfortabatur spū. Si mul enī cū corpore spūale donū crescebat: 7 spūs opera tiōes in eo magis ac magis oīdebāt. **ORI.** Vel cresce bat spū nec in eadez pmanebat mēsurā qua cepat: 7 semp crescebat spūs in eo: semp voluntas eius ad meliōra ten dens habebat pfectus suos: 7 mens diuini aliqd contē plabat. Exercebat se memoria: vt pura i thesauro suo re cōderet. Addit autē: Et confortabatur. Infirma. n. est humana natura. Legim? enī: Caro autē infirma. Confortada ē itaq; spū: spūs enī pmp? ē. Multi cōfortant carne: athleta del spū robozādus ē: vt sapiam carnis elidat. vñ recessit: fu giens tumultū vrbū ppter frequētiā. Sequit. n. Et erat in desertis. vbi purior aer est: celū apertius: 7 familiarior: deus: vt q. nō dū baptisimū 7 predicationis tēpus aduene rat: vacaret orationibus 7 cū angelis conuersaret: appel laret dñm: 7 illū audiret dicentē: Ecce assuz. **THEO.** Vel erat in desertis vt extra multoz maliciā nutritur: 7 vt neminē vereret arguere. Si. n. fuisset in mūdo: forte fuisset amicitia 7 cōuersationē hoīum deprauatus: simul etiā vt esset fidedignus qui predicaturus erat ch. iustum. Occultabatur autē in desertis: donec placuit deo ipsum israelitico populo demonstrare. vñ dicit: Usq; ad diem ostensionis sue ad israel. **AMBRO.** Pulchre autē tempus quo fuit in vtero ppheta describit: ne marie presentia taceatur: 7 ipsi sileet infantie: eo q. presentia ma tris domini in vtero roboratur: qui infantis impedi men ta nesciuit.

Actum est autē in diebus illis exiit edictū a cesare augusto: vt describeretur vniuer sus orbis. Hec descriptio prima facta est a pside syrie cyrino. Et ibant omnes vt profite retur singuli in suam ciuitatem. Ascendit autem 7 ioseph a galilea de ciuitate naçareth in iudeā ciui tatem dauid que vocatur bethleem: eo q. esset de domo 7 familia dauid: vt profiteretur cūz maria desponsata sibi vxore pregnante.

Basilij. a.

BEDA. Nasciturus in carne dei filius: sicut de virgi ne natus virginis sibi deus oīdū esse gratissimū: ita pacatissimo tēpore seculi pcreat: q. pacē querere docuit: 7 pacis sectatores inuolere dignat. Nullū autē potuit ma gis eē pacis indicū q. vna totū orbē descriptio cōcludi: cuius moderato: augustus: tanta duodecim ānis circa tē pus dñice natiuitatis pace regnauit: vt bellis toto orbē sopitis pphete p̄fagiū ad lram videat iplēse. vñ dicit: factū est autē in diebus illis: Exiit edict. a. cesa. augusto vt deseri. vniuersus orbis. **GRECVS.** Tūc etiā nascitur ch. iust? cū pncipes iudeoz defecerāt: 7 ad romanos pncipes trāslatū erat imperiū: qbus iudei tributa soluebāt. 7 sic ipletur pphētia p̄dicēs nō deficere dūcē de iuda nec principē de semozib? ei?: donec veniat q. mittendus est. Jam vō cesare augusto. xliij. annum iperij peragēte: exiit ab eo edictū totū orbē cōscribi ad tributa soluēda: quod cuidā cyrino cesar cōmiserat: quē iudee 7 syrie p̄sides sta tuit. vñ sequit: Hec descriptio p̄ma facta est a pside syrie cy rino. **BEDA.** Signat hāc descriptio nē vel p̄ma eē eaz que totū orbē concluderint: q. plerq; tā partes terrarū sepe legunt fuisse descripte: vel p̄mo tunc cepisse quādo cyrinus in syriam missus est. **AMBRO.** Pulchre autē p̄sidis nomē addidit: vt serie tēporis designaret. naz si consules ascribuntur tabulis emptionis: quāto magis re demptioni omniū debuit tēpus ascribi. **BEDA.** Su perna autē dispensatione p̄fessio census ita descripta est: vt in suā quisq; patriam ire iuberetur: fm q. sequitur: